

ЗУЛЬФИЯ

Цақыт өткен
сайын...

„КАРАҚАЛПАҚСТАН“ 1985. НӨКИС

С (УЗ) 2
3-87

Зульфия. Ұақыт өткен сайын... Қосықлар. Қарақалпақшаға аудармасы, Нөкіс: „Қарақалпақстан“ 1985, 172 бет.

Өзбек шайрасы, СССР Мәмдекетлик сыйлығының лауреаты, Социалистлик Мийнет Қаҳарманы Зульфия өз қосықлары менен қарақалпақ китап оқыўшыларына да кеңнен таныс. Бул топлам онын жетпис жыллық юбилейине арналады.

3 $\frac{4803010000-048}{M-357 (04)-85}$ 40-85

© Фафур Гулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти, 1981-й.

Қарақалпақша аудармасы

© „Қарақалпақстан“ 1964, 1985

КЕЛЕШЕК

Қыял көзи менен саған қарасам,
Аппак таңдай сулыұ әрманға толып,
Ертенги күнлерге шарлап турасан,
Арзыұ-үмитлердің ақ тауы болып.

Сәлем сырлы асыұ, ертенги күнлер,
Және дем алмастан асығып бүгин,
Сизди нийет етип жолға шықтым мен,
Шешпей аяғымнан үмит шарығын.

Келешек! Қуяшғай жолдасан мудар,
Бахыт гүли, әрмансаң кеүйилге жолдас.
Тәбият хәм, хеш бир данышпан адам,
Жәхиллер хәм саған тоқтау айта алмас.

Билмеймиз, инсанға бар не инамың,
Не сауға таярлап турсаң сен өзи,
Адамлар тағдирин, жүрек хұжданың
Қәйтип өлшер сениң мийзан тәрезин.

Бирақ елеслейди нурлы дийдарың,
Жүзиннен көремен бийгубар танды.
Шешек ағар сениң гүлдей жамалың,
Халқымның ашылған ығбалы яңлы.

Бир әлипбе десем өткен өмиримди,
Ал сен илим, хикмет мен оқымаған.
Фархад көзгиси хәм сениң сырыңды,
Сүүретлеп бере алмас еди ол маған.

Сен биз ушын жеткизбестей кийиксең,
Сен деп соғар бизиң жүреклеримиз.
Сен жана әўладлар минер бийиксең,
Ал биз бүгинги күн перзентлеримиз.

{ Сен гөззалсаң,
Өкинбеймиз бирақ биз,
Көрисе алмасақ сен менен дийдар.
Биз космосқа соқпақ салған әўладпыз,
Даңқлы дөретиўши заманымыз бар.

Сен мийўа көтерген бир гөззал яңлы,
Барасаң таң нурын сеўип жүзиңнен.
Себетиңнен түскен алтын алманы,
Татаман да жуўыраман изиңнен.

{ Шаршап, тынығайын, қайтайын десем,
Кеўлим айтар „жуўыр, қуўып жет“ дейди.
Сени қосық етип айтайын десем,
Бәлент лапызына демим жетпейди.

Келешек! Жетпесе жетпесин қолым,
Меннен кейингиниң қоллары жетер.
Мен жетип үлгерген бийигиңнен сениң,
Жаңа гөззал әўлад пәт алып кетер.

Мен тоқый алмаған бахыт намасын,
Тоқыр хан атластай нағыслап олар.
Халықлардың туўысқанлық семьясы,
Бүгинги күннен ҳәм әжайып болар.

Мен болсам, сол үйге өзим киргендей.
Өзим тоқығандай қосықларыңды.
{ Келешек! Қойныңда гезип жүргендей,
Шад етерсең рухымды, жанымды.

ДАҰЫЛ ҚУШАҒЫНҒА

Дауыл қушағында қалдым бир ақшам,
Тәбият хәм жүрек болды топалаң.
Бир қанатым толқын,
Бир қанагым от,
Мисли биринши рет мәс болған адам.

Толқын айдап кеткен кемедей қалқып,
Өз мийирбан жағысымды излеймен.
Тыныш көкирегимде дауыл турғызып.
Сергиздан еткенлер қайдасыз деймен.

Мингиз қанатыңа, толқыннан босат,
Қайда алып ушсаң, сонда ушайын.
Арзыў-әрманымнан қанатлар жасап,
Булт артында жылдырымды қушайын.

Оның қыйратыушы шақмақларынан
Қосық дөретейин, зейним ашылсын.
Жасын дарағының жапырақларынан
Жердің ләблерине ушқын шашылсын.

Қәне, қозғау салып қанымды қайнат,
Тилсин жүзлеримди ызғырық камшың.
Өт сен от арбаңды үстимнен айдап,
Селлерге айлансын сергитгиш тамшың.

Жулқы хәм тартқыла сен шашларымнан,
Билейин нелерге жеткендей күшим.

Қызықлы дәўрандай гүл жаслығымнан,
Аз-кем қалдымекен, әзиз оқыўшым?

Гөззал пайыт жүректің дауыллы ўақты,
Тәбият жасарғандай қайтадан жасап,
Некип болмағанда шайырлық бахты,
Өтер еднм жаўмай өткен булг усап.

ТӘБИЯТҚА НАРАЗЫЛЫК

Сонша күшли бир жүрек берип,
Неге әззи етип жараттын.
Әуел үлкен бахытка жеткерип,
Соңынан дәрг селине аттын.

Неге бердің күндей күлимлеп,
Маған сонша иззеттин бәрин.
Бергенинің бәрин бйримлеп.
Тартып алыу екен дә кәрин.

Кеуил толы кууаныш берип,
„Бахыт келини“ деп узаттын.
Соңынан сум әжел жиберип,
Сен не ушын мени жылаттын?

Маған қанша қысыұмет етсең де,
Пәнже салып мениң бахтыма,
Меннен тартып алып кетсең де,
Ол мен менен хәмме ұақтында.

Сол куш мени алақанында
Аман сақлап, көтерип өтер.
Сен бермеген сабыр-шыдамға,
Хәмме ұакта мени яр етер.

АЙҚУЛАҚ

Бәхәр қойнындаман,
Қып-қызыл дала,
Кеўил гүлдей жайнап ләззетке батар.
Шексиз кеңликлердиң көксинде лала,
Әнар дәнлериндей шашылып атар.
Бирден гүлдирмама сабап пөстегини,
Сел куйды, таўлардан ақты сай кулап.
Тутастырып көктин еки жийегин,
Шықты дөңгеленип гөззал айқулақ.

Айқулақ! Тәбияттың уллы көпири.
Мен ше?
Маған көпир бәринен дәркар.
Оның жети иреңли шуғлалы нуры
Жаңа сапарларға мени шақырар.
Қандай бахыт!
Бәхәр нәпеси менен
Қосықтан жол салып, жөнөп кетермен.
Инсанлар қәлбине нурлы сезимнен
Көпир салып, атлап-атлап өтермен.

Әсте түсирилген кино лентадай
Мен асықпай жолда таслайман қәдем.
Ертеклерден шыққан перийзаг кыздай,
Шадланып, доланып баратырман мен.
Гүллер сейилиндей әтирапым дөнген,
„Өмир“ деген гүлдиң ышқында жанып,
Рухым, ләблерим, көзлерим менен

Лала шанағынан ишемен қанып,
Сонда атлас кийген бір ғайбана қыз,
Шуғласы көзимнен кеуілге тарап,
Жети ирең менен кубылып минсиз,
Мени шақырады гөззал айқулақ.

Нәзер салып оның шуғлаларына:
Қарап тәбияттың пәк дийдарына,
Қарайман турмыста басқан жолыма,
Үңілемен хұждан, намыс-арыма.
Хәм шүкир егемен:
Хұжданым таза,
Бәхәр жамғырлары жуўған хаўадай.
Ар-намысым сол шуғладай азада,
Қыйын күнлер басқа түссе де қандай.
Сол ушын да сезбей шаршағанымды,
Бараман өмирге мен туўра қарап.
Хәр бәхәр жасартар жүрек жанымды,
Жолларға шақырар гөззал айқулақ.

Барагырман!
Жолым қуяштай жақты.
Бұл жол—қуяш сүйген елимнің жолы.
Мениң бахтым менен халқымның бахты
Екеуі бір мақсет—мазмунға толы.
Жетсем деймен көп жүрек, көп еллерге.
Бирине жетпесем, бирине жегермен.
Қосықларым менен көп кеуіллерге,
Көпір салып атлап-атлап өтермен.

Я әжеп!
Не гөззал инсанның кеуіли,
Бири бирин сүймеге мудам интизар.
Жақсы сөзден ексең муҳаббат гүлин,
Айқулақтың шуғласындай қулпырар.

Сонша уллылыққа миясар жүрек,
Кимниңдур бир жақсы сөзине инкар.
Оған кимниңдур бир мийрими керек,
Кимниңдур бир күлген көзине инкар.

Бизин сөзимизде
Ұәм жүзимизде,
Қанымызда болмай усы пазыйлет,
Өмир ләззетлерин татыў жоқ бизге,
Жанымызда болмай усы пазыйлет.
Еле мен көрмеген жети ықлымға,
Мени шақырады гөззал айқулақ.
Оның жети әлўан шуғлаларында,
Оның жети тасқын жылғаларында
Мен қашан ғарық болып кетпесем бирақ,
Ол шақырған жолдан жүрмегим лазым,
Бийик әрманлардың жана гүлинен
Қосықлар лаласын термегим лазым.

КЕЛИНШЕК

Бүгін сүйгениңе еркин қосылып,
Астың өмірдің бір бийік асқарын.
Қыстың күні бәхәр келгендей болып,
Шадлы той баслады аўылластарың.

Қолда той саўғасы, рәнбәрән гүллер,
Қурбы-қурдасларың қалыўсыз келди.
Жаңа үйде мақтасады кемпирлер
Жаңа бахыт, жаңа үрип-әдетлерди.

Ай суқланып саған таў арасында,
Үстине шашады нурлы гүл-шешек.
Дослар арасында, ярың қасында,
Мен қуғанғаныңды көрдим, келиншекі

Аппақ той липасы саған жарасып,
Сүмбил шашларыңа самал еркелер.
Жас жигитлер жымыңласып қарасып,
Сени „аўылымыздың жаңа көркі“, дер.

Күйеў биринши рет көргендей мысал,
Саған тигилгенде күлесен сен де.
Өзиң үәде еткен бахыт хәм ығбал,
Жилўа еткендей сол тәбәссүминде.

Электр гәўхарының нуры астында,
Шымылдық көрмеген көркің бахтияр.

О, еркин мухаббат, сенин ўаспынды,
Тәрийплеўге тилим қысқалық қылар!

Жаңлар жаңа заман дәреткен ҳәўжар,
Кәсада жымбырлар лала ирең шарап.
Таўыстай таўланып ойыншы қызлар,
Жүрек тарын шертер тамбур, рубаб.

Өмирде бир рет болар бул қызық,
Сонлықтан шәўкилдер тынбай жүреғиң.
Этирапка қарайсаң көзинди сүзип,
Усы түн узайса дейсең тилеғиң.

Ерке қыз, қайғырма! Бул шадлы түннің
Естен шықпас сырлы сәхәрлери бар.
Турмыс китабының туңғыш бетлерин
„Оқы“ деп, ығбалын алдына жаяр.

Талай бәхәр кушақ ашады саған,
Алдында айлар бар әжайып сондай.
Турмысыңыз татыў болады, оған—
Ҳийлесиз көзлериң кепил болғандай.

Бул көзлер өмириңше күлгей илайым,
Бәхәрлер жолына шашқай гүл—шешек.
Усы жаслық өмирин, усы шырайың
Солыўды билмегей, сулыў келиншек!

АЗАТЛЫҚ СҮЙІҮШИ ЕЛЛЕРГЕ СӘЛЕМ!

Аплақ таңлар ақылымды алғандай,
Сулыұ түнлер „хайиұ“ айтып турғандай.

Жер жулдызы шашылып ой-қырыма,
Мәмлекет шомылар өз нурына.

Жас бөбеклер уйқылап атыр томпайып,
Ұатанымның түни қандай әжайып!

Толды, мине үйиме дос-яранлар,
Үй және де жарық тартты, қараңлар!

Олар келди қурылыслардан, таўлардан,
Ақ алтынлы аўыл хәм жайлаўлардан.

Келер, сөйтип, мениң қахарманларым,
Сәўбет пенен атар хәр бир таңларым.

Атлас тоқыўшы қыз хәм де пахтакеш,
Алтын Жулдыз таққан шопан зәбердес,—

Бәри мениң қәлемиме қарайды,
„Мийнетимди тәрийип ет“ деп сорайды.

Ырза болсын деп усы көп азамат,
Таң атқанша тынбай қосық жазаман.

Қәлем тартып, қустай қанат қағаман,
Атар таңды сақшы болып бағаман.

Бирак, бизин усы йошлы түнлерди,
Күншил душпан көре алмай күнлгәйди.

Мен айтаман: „доқ урғанды қойып,
Тынышлықтың қорғаны бұл ойны ба?”

Парахатшылық туғы астында мил қонды,
Атом бомбаңыздан айбынбас олар

Тынышлықты сүйген халықлар диди,
Кеўлиме йош берип, қулшынтақ кең

Ұатанымның рәхәтли түнлерин,
Қорған, постта турыў ұазыйпам мен.

Кремль жулдызы елеслер маған,
Кеўлим куўат хәм де нур алар оннан.

Каналлар мәўжирип шөлге жол алар,
Турбинларға урар асаў дәрьялар.

Хәм оннан жаралар күдиретли күш, нур,
Гүлленген үстине гүлленер өмир.

Хәм де коммунаның нурлы шыңлары,
„Кел” деп шақырады кеўил суңқарын.

Мине, усундай йошлы сезимлер менен,
Таң атқанша тынбай тартаман қәлем.

Атқан таң айнамнан ҳармасын айтар,
Уллы қуяш нурдан гүлдәсте тутар.

Қуяш Ұатан бойлап нур сепкен гезде,
Сөндиремен үйде шырақты мен де.

Сонда кеўлим қуяш нурына толып,³
Сонда атқан таңның ашығы болып.

„Тыныштықты сүйген елдерге сәлем!“
Деп дүньяға қарап қышқыраман мен.

НУР

Анам хәмир етип, күтпеген жерден,
Уйкыла деп сөндирип кетти светти.
Бирақ көргиш тартып көзлерим бирден,
Дүньяны сәйир етип аралап кетти.

Кеўлиң жақты болса, қараңғы үйде
Жатып-ақ дүньяны гезиўиң мүмкин.
Ығбалың ақ болса, түнде де гейде
Сондай нурлы қосық жазыўың мүмкин.

Перзент ана уйкысын бузсын несине!
Светти жақпадым оннан урланып.
Анам талай айтқан „нур ийесине“
Кеўлимде ықласым турды нурланып.

Анам айтқан талай: „қашан, кай елде,
Бурын ким еситкен ондай адамды!
Ленинди көрмеген халықлар мың тилде
Сайрап, тәрийп етер ол данышпанды.

Ийнедей сәўлеге зар болып өзи,
Зинданда жатса да, көрсе де сүргин,
Нурлансын деп қара халықтың көзи,
Гүресте тынбаған бир саат, бир күн.

Мине, кәўипли гүрес жыллары өтип,
Сол нур мениңдағы көзимде қалды.

Өмиримнен де зыят жақтыны кеўил,
Билемеп, сол нурдан,—Лениннен алды.

Исимнен, өмиримнің таңатарынан,
Сол нур жақты берип, баслап жүрипти.
Қәтте қосығымның қәр қатарынан,
Ильич нуры мұдам жайнап турыпты.

МУШАЙРА

Хинд ақшамы салқын тартты,
отырыппыз биз бағда.
Ел уйқыға жатты, бирак,
мушайра қызбақта.
Келиң, дослар!
Бул бәзимде
Жатырқау жоқ, хәмме дос.
Көркем өнер байрамы бул,
жарысады бунда йош.
Бунда уйқас, бәйит хәм сөз
бәсекеге түседі.
Бәйги атындай шулғып кеуил,
жүрек шәукилдеседи.
Кимнің кеуил шәмени бай,
кимнің тили байырақ
Кимнің сөзи мәниликер?
Топлым өзи айырап.
Мушайра күн шығыстын
поэзия босганы.
Шайырлардың айтысы бул,
бул—өмирдің дәстаны.
Май жапырақлы манго ағашы
көк шатырын құрғанда,
Қапырық заллар кимге дәрқар,
таза ҳауа турғанда?
Кеули толы қосық пенен
келген бунда хәр шайыр,
Биреу жырлап Нил күдиретин,

Биреу Гангты мақтап тур.
Мисли Бенгал сууындай көк
 хауа ойға талғандай.
Шырамыздың шуғласынан
 жұлдыз нәпес алғандай.
Алып қашып келер бизге
 салқын жағыс самалы:
Гүлдің ийисин, куслар сесин,
 хинд қызы айтқан наманы.
Бирақ хәзир бунда жүйрик
 кәлемлердің нәубети,
Йошар қызғын мушайра—
 шайырлардың сәубети.
Сахна—өзбек сыпасындай,
 шуғла янлы шыралар,
Шынлық хәәес еткен кеуил
 бул шуғладан нур алар.
Поэзия бағында бар
 ғарры шынар, нәуше гүл,
Бирақ бунда жас саналмас,
 бири—ата, бири—ул.
Күншығыстың үрип-әдетин,
 хинд дәстүрин бузбастан,
Малдас курдык, „аяғымлап“,
 жыңқ етпедик биз қаслан.
Төсегимиз сырлы гилем,
 сезесен өз үйиндей,
Зейиним кетти шешип қойған
 сансыз аяқ кийимге.
Бул геуишлер, бул туфлилер,
 көп жоллардан жүрген ғой.
Хәр қайсысы өз жериниң
 шаңын алып келген ғой.
Әне, анау хинд сандалы,
 ким соқты, ким шешти екен?

Ол соғылған сандал ағаш
қайсы жерде өсти екен?
Жалғыз емес ол сандал көп,
мен де бирин кийейін,
Халқым мийрин қаса етип,
Ҳиндистанды гезейін.
Пәшнесиз қытайы геуиш,
хәм бағдат ботинкасы,
Шүйиркелесер қатар турып,
дос-ярандай екиси.
Және бир жуп, „жолбасардан“
Цейлонды мен таныдым.
Анау жубын шебер Иран
тиккен, айтсам анығын.
Кең сахрайы монғолы етик
Геуишине Пенжабтың
Ертегин айтып турғандай
өзи тигилген жақтың.
Инсан иси хәм хөнери
жаўын алар көзинниң
Соңынан журтқа сездирмей,
туфлиыма өзимниң
Қарап қойдым., О, сен Ахмед.
ўатанласым, қоңысым,
Қалыспайды екен журттан
шеберлигин, жумысың!
Билемен, ҳинд елинде де
яр-досларың бар сениң.
Келмейтуғын жери бар ма
дослық деген нәрсениң!
Бомбейли ме, кашмирли ме,
достың жакын, қашық па,
Бәри бир ол жасар бунда
оқылған хәр қосықта!
Жасыл жапырақ көк шатырдан
астында журт сығасып,

Шықты мине микрофонға
мушайра ағасы,
Ҳинд жанының жыллы хәуири,
ышқы бардай жүзінде,
Ақ шашында ай шуғласы,
жаслык нуры көзінде,
Бул көз көрген ел көз жасы
дәрья болып аққанын,
Бул көз көрген үмит оты
шақмақ болып шаққанын.
Ҳинд көгинде шыққан күнге
ол куўанып бағады.
Шақырады ол айтысқа,
сөз дәрьясы ағады.
Түн—дилмаштай, кеуиллерге
дослық—сырын сызбақта.
Келиң дослар, келиң дослар,
мушайра қызбақта!

Мине, ортаға шықты ҳаял—
шебер Пенжаб бүлбили,
Ана кеули, гүрес сазы,
айтқан сөзи үлгили.
Қосық оқыр Непал, Вьетнам,
рус, тәжик хәм қытай,
Дослық сезими хәр кеуилде
толып тасар дәрьядай.
Сақал-мурты мисли қара
жалындай сингх шайыры,
Ақ липаслы бенгал, хиндлер
шықты топты айырып,
Бул қосықлар көп тиллердин
шыққан кайнар көзинен,
Түрли кеуил, түрли сезим,
аңланар хәр сөзинен.

Бул қосықта түрлі ой бар,
түрлі-түрлі бар мәни:
Бул қосықлар—гүрес сазы,
қыз-келиндің әрманы.
Бул қосықлар—банан ийиси,
нәрестенің күлкиси.
Бул қосықлар—өмір көркі,
хақыйқаттың үлгиси.
Бул қосықлар—наз, еркеси
сүрмели көз арыўды,
Бул—буўлыққан өмір даўысы,
зарлы сеси налыўдың;
Бул—жұлдыздай алыс ығбал,
бул—азатлық ураны.
Бул қосықта түрлі сезім,
түрлі жүрек урады.
Бул—қуллықты қырқып атқан
кек хәм ғәзеп тыйығы.
Бул—шақырық, жалбарынып,
жатпа дейди быйығып.
Бул қосықлар—жоқ қудайдан
нан күткеннің наласы.
Бул қосықта жанлар хәм де
азат инсан намасы.
Хәм бул нама—бул салтанат
хәр кеўилде өнгендей,
Азия хәм Африка
картасына енгендей.

Жеңил қанат самал сонда
қосықларды бул жерден
Ядлап алып, алыс жолға
сапар шегер ол бірден,
Сапар шегер ол шаршамас
саяхатшы жан қусап.

Қанатына жүклеген ол
дослық, мийрим-шәпаат.
Ядлап алған қосықтарын
таратар көп елдерге,
Ол ушады, ол түседі
миллион-миллион жолларға.
Ол Шығыстың келешегін
жәриялар хәм қарсы алар.
Күнбатысты „мушайраға
кел, достым“ деп, жар салар.

Ұинд акшамы! О қанындай
сырлы сулыұ түн едиң!
Бирге соғар шайыр менен
тыңлаушының жүрегі.
Жана қосық, жана ойлар
көпириңдей дослықтың,
Кеуиллерди бири-бирине
тұтастырар ол бүгін.
Мушайрамыз бир жүректей,
бир тамырдай соғады.
Ал жапакеш Африканың
улы ортаға шығады.
Көзлеринде сәулеленер
көкирегиниң ақлығы,
Сөзлеринде сергеклик бар,
гүрес интимақлығы.
Оның қосығы—қатты уйқыдан
оянған ел қауазы.
Оның дауысы—азатлық деп
айқырыушы лауазым.
Поэзия ермек емес,
ол—өмирим, ас-паным,
Мушайра,
мушайра,
жырла өмир дәстанын!

Сал сүренди,
 поэзия
 жүреги бол, дүрсилде,
Куўнак, шадлы намаға сал,
 қайғыланып гүрсинбе.
Өмирдиң ең сырлы сазы
 менен толтыр арнаңды,
Шақыр турмыс усталарын—
 рабочий, дийханды.
Оларда да шайырлық бар:
 гүрес-илхам булағы.
Ерк ышқысы, арыў, үмит—
 ең қызықлы кітабы.
Олар қосық жазыў исин,
 шайырлық дәрт мазасын
Билмес бәлким.
 Шақыр берман,
 Қәлемлерин сынасын,
Келсин олар бул мәжилiske,
 Сөз арнасын қазайық,
Олар—шөккиш, орақ, ал биз—
 Қәлем менен жазайық.
Поэзияның ыссы деми
 таныс болсын өмирге.
Артсын өмир аўырлығы,
 толсын шадлық кеўилге
Қәўипсиз, азат өмир қосығын
 айтып бахыт төрінде
Емин-еркин жүрсин хәмме
 өз туўылған жеринде
Келиң дослар, даўысымызды
 пүткіл дүнья тыңласын,
 Мушайра,
мушайра,
 мушайра жаңласын!

КЕҰЛИМЕ ЖАҚЫН КИСИЛЕР

Баратырман көшесінде қаламның,
Этирапымда қайнар шаўқымлы өмир.
Көшесиндей жан—Москва анамның,
Машиналар себи үзилмес хеш бир.

Халық дәрьясы ағар ғыр этирапта,
Жақын-жууық танысымдай бәри тек.
Аты-жөнин билмеймен мен. Бирақ та,
Хәммемизде бир умтылыў, бир тилек.

Ертенгини бүгин дөгетийў ушын,
Хәмме асығып алға аяк басады.
Тарийх оқымаған жаңа өмирдің
Шежиресинен жаңа бетлер ашады.

„Неге бәрин танымайман атма-ат?“
Деп сорасам, жуўап берди таң маған.
„Мениң сәўлем түскен барлық адамзат,
Саған таныс хәм де туўысқан саған“.

Азан менен журт ағады жұмысқа
Арасында бир толқындай жүзёмен.
Пүткил халық бир уллы қурылысқа,
Ұаған бойлап ағылғандай сеземен.

Пахталы, бийдайлы туўған жеримде
Көргендей боламан ғажжа-ғаж жұмыс.
Узақ Шығыс, Баку хәм Сахалинде,
Барлық жерде барар қызғын қурылыс.

Көргендеймен түркмен қызын сонда мен,
Дәу кранға блокты ол илгендей.
Жай дийәуалын көкке өрлетип, күн менен —
Жақын барып тиллескиси келгендей.

Дослық мақтанышы кернеп кеүйлди,
Гербиш усынаман сол уста қызға.
Қурылыс тоғайына бөленген елди
Көрип кеулим шарлап, жегер жулдызға.

Кеулим Ұатанымның кең картасындай,
Барлық жерлер таныс, қәдирдан дияр.
Онда қәсийегли гәўхар тасындай,
Еки жүз миллион халық муҳаббети бар.

Қыйын исте дос-яранлар колласар,
Дослық сезими кеулимде күш оятқан.
Усы совет адамлары болмаса,
Кеулим сәўле алар еди қаяқтан?

Усы сәўле арқалы мен түнлерде,
Жазбай тауып дос есигин қағаман.
Усы сәўле менен барлық жерлерде,
Кеуил жақын көп адамды табаман.

Колхоз, завод, мәмлекет басында
Жүрегиме жақын адамлар ислер.
Бахтияр шайырман, мен ырасында,
Қосығым соларға унаса егер.

МЕН КОММУНИСТПЕН

Коммунистпен!
Жанды толқытар бул сөз.
Бул сөз мениң барлығымды аянлап.
Жүрек сезимимди терең баянлап,
Шынлық, косық болып
Қуйылар тилге.
Өмиримниң мәниси,
Хұжданым болып,
Қыйынлықты жеңгиш куралым болып,
Ғайрат, сүйиниш болып сиңген кеўилге.

О, партиям!
Мен бир бахытлы танда
Кеўлимде туў етип уллы исминди,
Турдым мен қатарға. Ант бердим сонда
Бахытлыман, кишкене мийнет постында
Егер ақлай алсам исениминди,
Кеўлимде туў етип уллы исминди!

Мен жас коммунистпен!
Баслар алдымда
Гүрес отын кешкен ветеранларын.
Олар өткен жолдың хәр гүзарында,
Билемен, таўсылмас тәжірийбе барын.
Сол тәжірийбелердин хәр қатарында
Сабағым, ақылым, талмас мәдарым.
О, партиям!

Сениң нурлы жолыңда
Асты, асар иске бар арзыўларым.
Мен жас коммунистпен!
„Мийнеткеш адам!

Үзин бугаўды!“ деп сүрөн таслаган
Бағыр миллионлардың мен генжетайы.
Мийнет адамларын алға баслаган,
Партиям—намысым, даңқ, абырайым!

Партиямның тунғыш перзентлериндей,
Мэрт, искер, ақыллы әўладлар келер,
Ант берип, жүреги шәўкилдеп мендей,
Күшли исеним менен сапқа дизилер.

Комсомол өсирип, толса жасына
Жас ленинши қызым хәм де улларым,
Усынаман мен Ленин партиясына
Оларды, олардың тең курдасларын.

Ертең коммунизм азаматына,—
Шын жүрегим менен исенип оған,—
Қуўаныш кепиллик беремен сонда,
Кепил болғанындай маған рус ағам.

АНА

Узақ күн аралап пахта даласын,
Баслык үйге қайтты кеште ат шауып.
Сүтке мәттал болып үйде баласы
Жатар әткөншекте ақ булттай аўып.

Аттан ырғып түсип келиншек тезден,
Емиренип баласын баўырына басты.
Сүт аңқыған ана көкирегинен
Келди өмир толы бир бәхәр паслы.

Жактыға умтылған бир нәўше талдай,
Кептердей талпынды анаға бала.
Өз бахыты менен ушырасқандай,
Улын көкирегине басады ана.

Аналық мийрим менен толып-тасыған,
Жас көкиреги ийип, тырсылдады сүт.
Үлкен рузығардың машқаласынан
Узақ күнги шаршаў тез болды умыт.

Пыснап, терлеп-телшип емил нәресте,
Ана қушағында пайыз табады.
Сүйип-сүйип улын уйқылатып әсте,
Баслык атқа минип және шабады...

Мине, және атқан таңдай жадырап,
Отыр ана сыпа үстінде ойланып.
Түн ишинде кең пахталық әтирап,
Баласындай тербетеди ойларын.

Умыт қалған қылыш усап қарықта
Аққан сууда жатыр жаңа туған ай.
Нурға, суға хәм мийнетке қаныққан,
Жер зүрәәтин ийип атыр қайнақай.

Кеўлинде исеним хәм үмит пенен
Толқыр елге деген ең күшли сезим.
Билер ме ол бул сезимди сүт пенен
Қосып баласына емизип жүргенин?

Биледи! Өз жаны, өз жүрегиниң
Бир пәршеси яңлы перзентин сүйер.
Бул бала—ийеси ертенги күннин,
Бул баланы күтер қызық өмирлер.

Жыл айларды туўып, айлар күнлерди,
Жер жана зүрәәттен перзент көреди.
Анасындай аралап бул жерлерди,
Халқы ушын хызмет қылып жүреди...

Әсте уйқылап кетти бала хәм дала,
Тек те ана ғана ояу отырар.
Ильич шырағының жақты нурында
Ол өз арзыўларын тәрбият қылар.

ҚЫЗҒАНЫШ

Отырман мәўжирген дәрья бойында,
Кеўлимде қандай бир қызғаныш, хәўес.
Суў хәм нур, екеўи түскен ойынға,
Хәм бәхәр нәпеси... Бирақ бул емес,—

Көзимди қыздырған бул емес бирақ.

Өйткени, бәхәрдиң нәфесин маған
Сезиў несип еткен журт пенен бирге,
Дәрья ағар тек те өз аңғарынан,
Ал мен бара аламан қәлеген жерге.

Толқын бир тынымсыз өмирге толып,
Мениң қыялымды сүйрелеп қашар.
Қуяш миллион-миллион шоқ жулдыз болып,
Суўға есап-сансыз маржанлар шашар.

Шағала шарқ урып дәрья үстинде,
Жеңил қанатына суўды сыздырған.
Суўдың салқын леби ырқ бермей күнге,
Таў етегин бойлап қалаға урған.

Бул да емес, бирақ, көзимди қыздырған,

Геўдемде жүрек бар жалынлап турған,
Ол төзген айралық, ышқы дәртине.
Мен қуяшлы елдиң перзентидурман,
Өзим хожейинмен бахыт, еркиме.

Сонда не дейсең ғой көзимди қыздырған?

Көзлерим суқланып суўға ышқы еткен,
Дәрья кәнарында шарқ урған еді.
Бир ақ сақал ғарры, қолында кетпен,
Бағына суў ашып атырған еди.

Гүмис тулымларын жазып, таралып,
Суў топырақ қойнына еңбекте әстен.
Бир әжайып хәәес ақылымды алып,
Қызғанышлы түрде қарай бердим мен.

Бир қызалақ жаптың жайпауытында
Шолп-шолп суўды қанып ише жөнеди...
Сол бір уртлам суўдай қосықларым да
Суўсын болса еди дегім келеди.

Көзимди қыздырып, жанымды қыйнап,
Тынышымды бермеген хәәес сол еди.

УЛЫМ, СИРӘ УРЫС БОЛМАЙДЫ

Бәхәр келди. Жадырап күң,
Карлығашлар қалқып ушты.
Ұйқылап атырған улымның
Ләби үстине сая түсти.

Әлле неге тынышсызланып,
Қарай бердим мен балама...
Өмирди ол елlep танып,
Есеймекте жаңа ғана.

Бойға хәзир меннен асар,
Көксине бас қоя аламан.
Әкесиниң орнын басар,
Жигербентим, болғай аман.

Сүйикли яр салған жайда
Өсер оның жәдйгери.
Куўанар еди-аў, балам, ол да,
Көрсә хәзир әкең сени.

Залым урыс! Атың өшсин!
Сен себепли кеўил жара.
Көп үйлерде сен себепли
„Әке“ сөзин билмес бала.

„Әке“ сөзин жулып алдың
Нәрестениң тилинен сен.
Еле де жақсы, ұатаны бар
Оны жетимсиретпеген.

Ана болып асырап мен,
Әке болып жолға салдым.
Мине, елге ул өсирген,
Бир дәулетменд болып қалдым.

Төгілгеним қайта толып,
Кемис кеулим питти және.
Сүйенерге тауым болып,
Өсип атыр улым, мине.

Мен анаман, мениң жаным,
Перзент деми менен жасар.
Урыс десе, сууып қаным,
Гейде көзден уйқы қашар.

Жок! Урыстың өшкей аты,
Бала дәркар өмир ушын.
Бала-бахытымның қанааты,
Болар ма қанатсыз ушып?

Қарлығаштың қанатының
Саясынан басқа сая
Уйқыдағы нәрестениң
Үстине түспегей сирә.

Жетер енді, аналардың
Кеулин дағлап, қорқытыулар!
Тилеги сол халықлардың,
Урыс десе, денем жуулар.

Көкирек сүти, мийнет пенен
Биз турмысқа береміз жан.
Шықса аналар ғәзеп пенен,
Урыс болмайды, улым, қаслан!

МАРТ ТАҢЫНДА

Қарлы таўлар үстинен түнди,
Әсте айдап зумирәд таң атар.
Таңды алып келген жас күнди
Пайтахтым қутлықлап жатар.

Жалт-жулт еткен тротуардан
Суўды жалар азанғы қуяш.
Жүзи жайнап бәхәр хәм нурдан,
Дослар маған болады жолдас.

Мине барар илимпаз ҳаял,
Қәдемлери пикириндей батыл.
Шашларында таң нуры жанар,
Нәзери таў шарлап баратыр.

Профессор деп халық айтар бирдей,
Сол назәлим пәкизе жанды.
Қәдем таслар таў кийигиндей,
Жырла шайыр усы жаўанды!

Ол изертлеп топырақ қатламын,
Тар қыснақлы таўлардан асты.
Кийиктей ол тастан атлады,
Сийрек металл кәнлерин ашты.

Оны күтер билим жайында,
Студентлер тез келгея десип.

Шашы тозғып ақ маңлайында,
Баратыр ол самалдай есип.

Асқар таўлар қары жарқырап,
Саўлат пенен күтеди таңды.
Таў баўырында гигант комбинат,
Шақырып тур усы жаўанды.

Илимпаздың көзінде сәўле,
Кеўлинде көп оилар келеди.
Ташкент бойлап самаллар гүўлеп,
Қанатында саз әкеледи.

Сондай сулыў, соншелли дилбар,
Салтанатлы жаңлаған бул саз.
Усы сазда, достым, сен де бар,
Сен де онда қыласаң пәрўаз.

ПӘРЕНЖЕСИН ТАСЛАМАҒАН ҲАЯЛҒА

Күндей аппақ жол ортасында,
Мен тосатқан ушыраттым сени.
Ашық жүзли айлар арасында
Бул жүрисиң иренжитер меня.

Ескиликти еслеттиң бирден,
Саўал менен келдим қасыңа:
Мен таслаған пәренжени сен
Қайдан тауып салдың басыңа?

Қайдан таптың бул қара торды,
Қайсы наймыт сақлап жүр екен?
Көргиш кумай көзинди, сорлы,
Соқыр болсын дегениң бе сен?

Ҳуқыўқыңды, еркиңди неге
Бир сумға сен кисенлетесен?
Ерк мəkаны болған үлкеде
Неге өзинди тутқын етесен?

Саў басынды саўдаға шатып,
Айыплыдай ийип жүресен.
Тутқынлыққа еркиңди сатып,
Неге пәренжени кийесен?

Сен билесең, бизиң еллерде
Тутқынлықтың дәўири өткенин.
Азат қызлар тәрийпи тиллерде
Дәстан болып тарап кеткенин.

Әне, сонша азат ҳаял-қыз,
Кем бе олар сениң жаныңда?
Ҳәр қайсысы бир жақты жулдыз,
Жарқырайды ерк аспанында.

Кремльде кенес курады
Прагада ойынға түсер.
Таў да оларға куллық қылады,
Тәбият пенен бәслесе егер.

Көкке нәзер салса ол қызлар,
Ашық болып ай туўар күндиз.
Суўға нәзер салса ол қызлар,
Дәрьялардан шашырар жулдыз.

Шөлге апарып өмир гүлзарын,
Қара жерден алтын өндирер.
Пахтакештин намысын-арын,
Өз арым деп ҳүрметлей билер.

Қара, анаў қыздың өнерине!
Алтын жулдыз таққан қаҳарман.
Ал, сен неге өз өмирине
Чадра жаўып, тутасаң шашбан?

Айтшы, синлим, жүзинди бүркеп,
Пәренжеге ораған ол ким?
Қандай да бир қәсийетсиз еркек
Урлағанды еркиңди бәлким.

Тасла, жаным, ескилик торын!
Өрмекшинин ауы ғой бул тор.
Турмыста бар саған кең орын,
Азат қызлар қатарында бол.

Жул перденди, достым, жүзиннен!
Айды уялтқандай жүзиң бар.

Думанды серп кумар көзиннен,
Жулдыздай шоқ отлы көзиң бар.

Сен от берсең бул қара торға,
Көкирегіңе куяш нур шашар.
Өз бойыңнан таралған нурға
Душпанларың төзе алмай қашар.

Ғәплет торын жүзиңнен жулып,
Жүр, биз бенен қарсы ал танды.
Күл, сайранла, хызметлер қылып,
Даңқ-абырайға бөле Ұатанды!

КАНДИДАТ ПЕНЕН УШЫРАСЫҮ

Бир күни кеште клубқа
колхозшылар жыйналды.
Бизиң Қәтийша бийкеш
сонда албырап қалды.

Кеп-кең аўылы бирден
тар келди шадлығына...
Президиумда—ең төрде
қысынып отыр ана.

Хәмме тилде—бир адам:
Ананы мақтап атыр.
Залдан, есик, айнадан
журт оған қарап атыр.

Ислериниң салмағын
айтып аўылласлары,
Қәтийша қыздың анасын
албыратып таслады.

Бир ғарры шығып минберге,
мақтап жағы сембеди тек:
—Жипектей жағымлы елге
Бул ҳаялдың еңбеги,—деп.

—Колхозда наўқан тутқан,
билемиз, ҳаяллар көп,
Бирақ, бәринен Нурхан
пилланы көп алды,—деп.

Гүллер ашылып солғанша,
қурты жипек орар буның.
Жұрттың қамтымы толғанша,
себети толар буның.

Колхозымыздың даңқ-атын
жиберди кең жайып ол.
Халықтың депутаты
болыұға ылайық ол...

Анасы күндей нурланып
көринер қыз көзине.
Искер қолларын барып,
сүртсем дейди ол жүзіме.

Анасының мийнетін
мақтар халқы, Ұатаны.
Анаға ел құрметі
куұантар Қәтийшаны.

—Апажан,—деп сыбырлар,—
мен бахытлыман қандай.
Төрде уллы хәм гөззал
Ұатаны отырғандай.

Қәтийша отыр қызарып,
төбеси жетип көкке.
Пүткіл аұылы сөз алып
изли-изинен сөйлемекте.

Зал толы сайлаұшылар
сөзін тыңлар кандидаттың.
—Усы қышлақта туұылдым,
усында кәмал таптым.

Мийнетке де, табысқа да
үйреткен өзлериңиз.

Маған исеним билдирип,
хүрмет еткен өзлериңиз.

Нурхан жеңгейдің кеулі
толқып, босасып кетти.
Мийнетіндей салмақлы
сөзлери тасып кетти:

—Гербимизди пахтадай
безеп тұрсын жипек те
Пүткіл халқым жипектен
кийинсе деймен тек те.

Наказыңыздың бәрін
жаздым кеуілге—деди.
Күш—ғайратым, жигерім
күш берген елге—деди.

Қол шаппатлап тұрды халық,
Қәтийша қуғанды сондай.
Анасының сөзінен
түн жақтылық алғандай.

ЧАРЖАҰ—ҚОҢЫРАТ

Ушы-қыйырсыз шөл, Ай жүзер көкте.
Бес адам қум сызып жылжып киятыр.
Дизден динке кетип, аңқасы кепкен,
Ал лагерь олардан уақта жатыр.

Инженер өркеш қум үстінде турып,
Этирапқа көз салды. Алыс еди суу.
Поход лагери жоқ. Тек ынтықгырып,
Алыста айнадай жарқырап Әму.

Бир ұақта басланды кумда топалаң.
Бөри ойнағындай шаңғыт қутырды.
Лаппа жерге жатты бес қайсар адам,
Қум оларды тынбай сабалап урды.

„Ала сапыранда адасты ма, я?
Жетсе болар еди-ау, лагерьге аман,
Деп, алдында кеткен отрядты аяп,
Қәуетерленбекте инженер мудам.

Сай хәм сексеуилди көмип кетиуши,
Қара қум буўсанып буркыды бирден.
„Шөл бауырын тилиўге жүрек етиуши,
Бул өжет адамлар қаяқтан келген?“.

Қумға өмир алып келген бес батыр,
Жатыр бир шапанға орап басларын.

Даўыл барған сайын уйтқып баратыр,
Тозғытып аспанға кумлық тасларын.

„Кешир, жабайы шөл! Жансыз бауырыңа
Өмир алып келиў нийетимиз бар.
Қайнаған ыссыца, долы дауылыңа,
Енди бас ийгенин қойды адамлар.

Халқым қарар етти қумның үстiнен,
Полат жол салыўға келешек ушын.
Бул жолдан ағыўшы өмирди ертен,
Қаслан ирке алмас жабайы күшин.

Халқымыз төсеген бул полат изден
Таңда талұас етип Қоңырат бетке,
Дәслепки паровоз зуўлаған гезде,
Таңырқап лал болып турарсаң хәтте“...

Жолшылар шаршады димары қурып,
Бирақ даўыл, мине, сәл пәсеңледн.
Биреў—биреўиниц танымай түрин,
Аппақ тислер ғана жылтырар еди.

Инженер орнынап турды бурынырақ,
Карта, әсбапларын жыйды сол бойда.
—Алтыбай, Ниязқул, қәне турынлар,
Бир станциялық жол бар Чаржайға!...

Құмайтлы жийекте күн көрингенде,
Көзлери жылтырап, күлсип үнсиз,
Бес азамат алға жылжыды және,
Өркеш төбелерде қалды ийрек из.

Усы ийрек издин сакшыларындай,
Қалды кум үстiнде қатар қазықлар,

Бул қазықлар саррас дуўтар тарындай,
Трассаны әкелер кең жазыққа.

Алтыбайдың қазық қаққан жолынан
Өмир алып келер ер жүрек әўлад.
Қара қумда гүрлеп әжайып дәўран,
Шөл қойнында гүллер өседі ғаўлап.

БИЗИҢ АНАЛАРЫМЫЗ

Ким билмейди сизди, ўа, аналарым,
Ыссы демиңизден ким жылынбаған?
Мийримиңиз шексиз, сиз-намыс арым
Сизди тәриплеўге тил қайда маған!

Бизиң аналардың қуллық шынжырын
Октябрь сындырды, септи сөнбес нур.
Аналар қуяштай шашып өз нурын,
Мунсыз, пәренжесиз сүрмекте өмир.

Ана—уллы адам, өмир булағы,
Ол Лениңдей уллы перзентти туўған.
Ол өз сүти менен асырап, бағып,
Ел ышқысын қанға синдирер мудам.

Ана ели ушын аямайды жан,
Ўатан да ананы сүйер, ардақлар.
Бизди еркелеткен ана қолынан
Шөлге шәмен питип, қулпырар бағлар.

Оның епшил, шебер қоллары тийсе,
Тилсиз моторлар да сөйлеп кетеди.
Фабрикаларда, пахта жеринде,
Олар новаторлық мийнет етеди.

Ески үрип—әдетлер олар ушын жат,
Үлкен атақ—абырай аналарға тән.
Депутат, илимпаз, врач, лауреат,
Колхоз, совхозларда олар қаҳарман.

Бири баслык еди колхозымызда,
Бүгин ол Москвада алады тәлим.
Бири жақты хәм кең класымызда
Жас әўлад устазы—билгир муғәллим.

Бири ийелесе илим шыңларын,
Бири көк сунқарын алып ушады.
Тоқыў фабрикасын мәрт аналарым
Данқлы мийнет пенен таңда ашады.

Турмыс жасасын деп урыс-жәнжелсиз,
Тынышлыққа аналар жумсар жигерин.
„Сизлер коммунизм ийелерисиз!“
Деп олар өсирер өз перзентлерин.

Ана перзентлерин урыс ушын емес,
Бахыт, шадлық ушын тәрбият қылар.
Аналар бирлесип сүрен салса, ҳеш—
Ҳеш урыс болмайды. Қудиретли олар.

ҚЫЗАЛАҒЫМА

Азан менен турып қызым
Маған еркеледи ол
—Апа, байрамыңыз сизиң
Қутлы болсын,—деди ол.

—Өс, қулыным, жет кәмалға,
Бирге болсын!—дедим мен.
Анаң азат болмағанда,
Қуғанбас та едиң сен.

Күн түсер ме еди жерге,
Күн күлимлеп турмаса?
Шөлде өмир гүлленер ме,
Суўлар мәўиж урмаса?

Аналардың өмиринен
Куллық мәңги жоғалған.
Перзентлердин ернинен
Күлки кетпес ҳеш қашан.

Мен де азат, сен де азат,
Үйимиз нур жайнаған.
Ұатан және болса абат,
Ойымыз сол ойлаған.

Мен ислеймен, сен оқыйсан,
Үмит толы кеўилде.
Исеним бар қәдем қойсан,
Бірзаман бул дәўирге.

Сен өсесең айдай толып,
Балалығың бахтияр.
Бахытыңа сақшы болып,
Ана—Ұятан тақ турар.

Ұятан—анаң ламыс-арың,
Таянышың—Кремль.
Оның нурлы жұлдызларын
Сен де мендей сүйе бил.

БӘХӘР КЕЛИП СЕНИ ЖОҚЛАДЫ

(Хәмид Әлимжанға)

Салқын саҳраларда, бадам гүлинде.
Бинәфша ләбинде сайларда бәхәр,
Самал желисинде, қуслар гилинде,
Мақпал ойпатларда, қырларда бәхәр...

Бауырым, сүйер едиң бәхәрди сондай,
Ерик гүллерине кумарттың әбден.
Ағаш бүртик жарса, шешен тууғандай,
Көзлерине сүртип өбер едиң сен.

Және бәхәр келип, мине, әзийзим,
Сени таба алмай ақылдан састы.
Қыстың жағасынан тутты „қзйда?“ деп,
Егил-тегил жылап қыс кейин қашты.

Таң самалы болып желпип жериңди,
Сен жүрген бағларды қыдырды тынбай.
Сениң жақсы көрген сүүретлериңди,
Жасыл далаларға салды шаршамай.

Сени таба алмай дауыл болды да,
Дүзге алып қашты бәхәр өз басын.
Фархад тауларына жетип барды да,
Тик жардан сайларға аўнатты тасын.

Жайлауға шығып ол көп шопанларды,
„Шайыр қаяқта“ деп тергеди барып.

Үнсиз муңайғанын көрип олардын,
Бәхәр қайтып келди шаршап-шалығып.

Соңынан нур болып айнамнан кирип,
Хүлкәр хәм Аманның сүйди жүзinen.
Ыссы көз жасымды жүзден кептирип,
Әсте хабар берди маған өзinen.

Бирақ өз уяннан сени таба алмай,
Бир ноқатка узақ тигилип қалды.
Және самал болып ғыр-ғыр айланып,
Мени бир азаплы тергеуґе аллы:

„Қәне, мен келгенде қушағын керип,
Йошы дәрьядайын аққан сол шайыр?
„Мениң бахытым бар ма?“ деп сорау берип,
Жүзиме телмирип баққан сол шайыр?

Ерик гүллерине төнбейди неге,
Самалға сүйтирип ол буйра шашын?
Неге мен әкелген шоқ әндийшеге,
Шықпас нәше егип жайып қулашын?

Шығысқа суқланып таң шағларында,
Ол тербетер еди кең қыялымды.
Оның ирәнбәрең қосықларында
Бәрхә көрер едим өз жамалымды.

Қайда сол сазендем, жигитим ғошшак,
Неге көз жас төгип, хәсирет шегесең?
Неге қара кийдің, шашларыңда ақ,
Бул бәхәрде қайғылысан неге сен?“

Хеш бир жууап таппай мен қалдым турып,
Соңынан оны ертип келдим қасына.

Бәхәр мениң менен бирге қайғырып,
Жамғырдан жас төкти қәбириң тасына.

Хәм қайғына төзбей көшти дараққа,
Бүртиклерди жарып айтты муңларын.
Кеўли қарар таппай шаўып жән-жаққа,
Ашты қан жылатып гүл ғумшаларын.

Ерик гүллериниң аңқып әтири,
Әтирапта жаңлады сениң қосығың.
Бүртиклер жамырасып „тири ол, тири!“
Дегендей болады оған қосып үн.

Хәр келгенде бәхәр излесе, сонда
Өлди деп болар ма шайырдың өзин?
Ақшам түслеримде күндиз ядымда,
Хәр алған демимде барсаң, әзийзим!

ЕРИК ГҮЛЛЕГЕНДЕ

„Әйнегимнің алдында бир түп
Ерик аппақ болып гүлледі“...
Ол оятты қайғымды түртип,
Гүл емес, бул дәртлерим еді.

Сум айралық — мийрими жоқ жау,
Жалын екен жанды шарпыған.
Сен сығалап турғандайсаң-ау,
Гүллеп турған ерик артынан.

Әйнегинің алдында бир түп
Ерик өскен бул мунлы жайда,
Тағы түнеп қалдым мен келип,
Көз алдымда сен болдың пайда.

Биз екеуіміз бир гезде жасаған
Жайдың босағасын атларда,
Татлы түстей елеслеп маған,
Татлы шағлар түсти ядларға.

Сонша ысық, сонша ләззетли,
Жаслығымыз өткен бул тар жай.
Бунда жасар шын мухаббетли
Сезимлерден тууылған шырай.

Хәр мүйеши мени елитип,
Қыялымның шертеді тарын.
Көз алдымда, өзиңди умытып,
Қосық жазып отырғанларың.

Көз алдымда: гүлдин хош ийисин
Сен кызғанып самалдан, жаным,
Хеш уйқылатпай илхәм перисин,
Түни менен кәлем тартқаның.

Окыйтуғын едим-аў мен де,
Шөлимди басып хәр қатарынан.
„Унағай да қосығым“ дегендей,
Сен телмирер един-аў маған.

Бир уллылық мийрим барқ урған,
Сонда жүзіндеги күлкіни, —
Алмастырмас едим-аў хаслан,
Пүткил дүньяның бай мүлкине!

Бәри-бәри ышқындай тири,
Хәмме жерде көринер изиң.
Ызылдаса пал хәррелери
Еситилер даўысың, сөзиң.

Дәртиң мени лапылдап турған
Сағыныш тандырына таслады.
Таң саз берип. мине, шығыстан,
Алтынланды терек баслары.

Өзиң сүйип жырлаған ерик
Ақшам аппақ гүлге бөленди.
Сен туўралы қыялға шүмип,
Жалғыз үйге қайттым мен енди.

ЖУЛДЫЗ

Акшам үйге сыймай буулығып жалғыз,
Сыртқа шығып кеттим. Тәбият маўжырар.
Сениң көзиң яңлы көкте бир жұлдыз,
Маған кирпич қақпай тигилип қарап.

Тап сендей алыста, сендей сәўлели,
Таң сәхәрде ол да сөнеди сендей.
Ышқы аспанынан жубатып мени,
„Жаным, мен тиримен, барман“ дегендей.

ҚЫЯЛЛАР

О, қыяллар, желдей урланып,
Келип қыйнайсызлар жанымды.
Безиксем де билмей қаламан,
Көксиңізге бас қойғанымды.

Сизсиз кеуіл қанатсыз қустай,
Сизсиз өмир бир бос жай болар.
Еки адамға тарлық еткен жай,
Сиз келсеніз кең сарай болар.

Шырт уйқыда пайыз етер түн,
Ай-жұлдызда хәрекег ағар.
Қыялларым, сергек қыялларым,
Мени желпип қанатын қағар.

Қыял менен ел сақрасында
Кийиклерге қуып жетерсең.
Қыял—ақ қуы, жүзсе қасында,
Теңизден де жүзип өтерсең.

Көз жасындай мөлдир булаққа.
Түсип кетсе көринер ийне.
Қар жамылған таулар узакта,
Жарқыраған бир аппақ сийне.

О қыяллар!! Йош хәм ышқының
Ақ оғауын тигип ерекке,

Еслериме саласыз мениң,
Естен шықпас биреўди тек те.

Сонда сизге жаңа ат тағып,
Муҳаббат деп атайман өзим.
Кеўилде бир күш шақмақ шағып,
Жарқ етеди сол жаңа сезим.

Өмир сонда қайта дөрелер,
Кеткен келер, тирилер ядта.
Ғыр әтирап гүлге бөленер,
Шырай тасар ҳәм тәбиятта.

Қыялларым акса тереңде,
Селлер ағар жылға-сайлардан.
Қубылады алтын иренде
Гүзар жолдан көтерилген шаң.

Қыялларым өз паслын жайса,
Қысгы жазға дөндирер қуяш.
Шөл қойнында ырғалып майса,
Гүллеп жатар ҳәтте қайрақ тас.

Сыйқыры жоқ жанлы қыяллар,
Мен бендемен сыйқырыңызға!
Тикенектен дөретип гүлзар,
Гүл төсейсиз ой-қырыңызға.

Акшам көрген ғұмшамыз бирден,
Шешек атып ашылса азанда,
Түнги салқын оны өсирген,
Қосық талап етсе. Ал, сонда, —

Сонда сизге, о қыялларым,
Иош деп ат қояман жаңадан.

Сонда мениң кеўлимде барым,
Қосық болып ағады модам.

Қолда кәлем, алдымда қағаз,
Шайырлардың садық құралы.
Қыял қусы етедн пәрўаз,
Таң атқанша қасымда болады.

НЕ БӘЛЕГЕ МҮПТАЛА ЕТТИҢ...

Тәселлеге турмады кеўлим,
Җәсирет пенен күнлерим өтти.
Җижранында тынбай өртендим,
Не бәлеге мүптала еттиң!

Сени ойлайман, көзлеримде жас,
Кеўлимде жоқ зәрре жубаныш.
Қәлем, қағаз жубата алмас,
Қосығымның намасы—налыш.

Соншелли пәк, шын ашықлықтың,
Бунша неге дәрдесери бар?
Парасат хәм ақыл, мәртликтің
Дәрт алдында тили неге лал?

Асқар таўдай деп жүрген кеўлим,
Болғаны ма шымшық басындай?
Дәрт бәлесин жеңейин дедим,
Бирақ олар көбейди сондай.

Сениң көзиң менен шенедим,
Ығбалымды мен барлық ўақта.
Биротала күймекши едим,
Күйип таўсылмадым бирақта.

ПӘРЕНЖЕСИН ТАСЛАДЫ ҚЫЗ...

Пәренжесин таслады қыз,
Жапды шашбан дыз-дыз етип.
Мисли булттан шыққан жулдыз,
Жайнап кетти қыз келбети.

Таңырқап қыз ерлигине,
Жығын-жығын адам қалды.
Ашық айдай жайнап, мине,
Үйге қарай қыз жол алды.

„Пәренже, бул—қәпес“ деген,
Ұаздың сөзи еле есте.
Бурылды да тар көшеден.
Қыз есикти қақты әсте.

Көрип пәренжесыз қызын,
Бир жапырақ от көргендей,—
Қыз әкеси бурды жүзин,
„Қызым жоқ,—деп—мениң сендей!“

Тар қапыны „тарс“ еткизип,
Жапты әке қыз алдында.
Қыз бийшара көзин сүзип,
Сыртта жалғыз қалды сонда.

Өз үйиниң есигинен,
Тыңлап әке ғарғысларын.
Турды сулыұ қайғы менен,
Күтип көклем таңатарын.

Өкинбеди бирак та қыз,
Қыйналмады пәренжеге.
Тордан азат етилген кус
Қәлесин сағынсын неге!

Таң шолпаны туўған ўақта,
Жигерленип қыз ыраслап,
Нәзерлеп күн шығар жаққа,
Жүрип кетти үйин таслап.

Кетти... Ата ғарғысына
Қайырылып ҳеш қулақ салмай.
Жана турмыс қушағына
Атты өзин ашық ярдай...

...Жаксы атқарып жұмыс күнди,
Оғтай жанып келер ҳаял.
Бир жапырақ сол жалынды
Күтип алар есикте шал.

Журт ғаррының министр қызын
Мақтағанда „азамат“ деп,
Шетке алар ғарры өзин,
Өткен иске пушайман жеп.

Бир жапырақ жалынның сол
Күн нурынан екенлигин:
Баяғыда билмеди ол,
Буны ғарры билер бүгин!

ДОСТЫМА

Әдетим бойынша ерте оянып,
Достым, сен ҳаққында ойладым және.
Бәхәр сағымындай ой толқынланып,
Бир сағынышлы нама ақты кеўилге.

Негеде, өзинди мезгеттим таңға,
Ығбалың қуяштай жайнап көринди.
Түн пердесин серпип атқан таң сонда
Еске салды сениң өмир жолыңды.

Бирақ, айсыз еди сен көрген түнлер,
Күн шықты хәм батты сеннен узаққа.
Хәтте көкирегінде туұылған жигер.
Сөнди қара турмыс салған дузақта.

Ленин көтерген туұ тацдай нурланып,
Сениң ылашығынды жақтыртты бирден.
Сен муңлы басынды көтерип алып,
Қайтадан тутандың сөнген жериңнен.

„Адамсан, адамдай өмир сүр!“ деген
Мийирбан даұыстан ояндың танда.
Көзлериң қамасып қарай бердиң сен
Өзиңе адам атын берген нызамға.

Бул күнге жеткенше жүрип өттиң сен,
Жулдыз жолы яңлы дым узақ жолды.
Қанша жан, қанша қан, қанша үмитлер,
Қанша Турсынайлар қурбанлық болды.

Не бир машақатлы қырлардан асып,
Жеңдиң зулымлықты, азат болдың сен.
Көзде нур, жүзінде өмир жилұасы
Таңның сәўлесинен усылайша келген.

Ашық көз бенен сен дүньяны серлеп,
Өмир арлұлығын аңладың сонда.
Дүнья сени азат, шадлы түрінде
Көрди туңғыш рет өз тарийхында.

Әсирлик әрманлар қулпырып гүллеп,
Өз шынлығын тапты жаңа турмыстан.
Сениң менен жайнап жасарып еллер,
Жаңарған өмириңнен басланды дәстан.

Сен—ана. Сарқылмас өмир булағы.
Сени тиришиликтің анасы десер.
Уллы келешектің нәли, жапырағы
Сеннен тармақланып жайылар, өсер.

Сен—пахтакеш, сен—тсқыўшы, сазенде,
Сен—илимпаз, жулдыз сырларын билдиң.
Сен тәбият пенен бәслескенинде.
Үнине суў қуйдың қуран, инжилдиң.

Сен бахтияр едиң. Басланды урыс,
Ериңди бир түнде урысқа жөнелттиң,
Ертеңине заводқа келип тым-тырыс,
Ийесиз станокқа ийелик еттиң.

Колхоз атызында қалған зурәт
Сеннен талап етти үш есе күшти.
Хожалық машқаласы, урыс-әлапат,
Ҳәммеси, ҳәммеси басына түшти.

Бәрине үлгерди колларың сонда.
Ҳәптелеп көрмедиң уйқы, демалыс.

Бийона болмадың. Тул қалғанда да
Белди беккем буўдың етпедиң налыш.

Сөгилди батыстан көшкен булт себи,
Перзентлериң ашқан от күши менен.
Улларыңның мәртлик, ышқы, ғәзеби
Оларға сиңген еди ақ сүтиң менен.

Саған аил таслаған сол аўыр ўақлар
Барынша танытты сени дўньяға.
Урыс қыраўынан шашында ақ бар,
Мәртлик, сабырың, бирақ, болды зияда.

Қахарман халқымыз жетги жеңиске,
Парахат турмыс ақты өз арнасынан.
Шықты қурылысшы халық ғалаба иске,
Дөретиўши мийнет йош берди саған.

Баўырың пүтинленди, кеўлиң жәмленди,
Арзыў-үмит, хәўес гүлледди тағы,
Ҳасыл жер хәм алтын қолларда энди
Күн сайын дөрелер бахыт булағы.

Өмир тутасы менен тийисли саған,
Қай жерге созсаң да, жетеди қолың.
Саған ертели-кеш нур өзи хәмдам,
Айдын, саррас, гүзар жүрерге жолың,

Достым, сен туўралы ойлағанымда
Атқан таң жүзинен хабар бергендей.
Қуслардың гүмистей қанатларында
Сениң шадлы күлқиң ушып жүргендей.

Өзиңе берилген зор ҳуқық пенән,
Күл, достым, даўысың шарқ урып кетсин.

Бәхәр самалындай гүлзардан ескен,
Ески күн шығыстың қызына жетсин.

Бир гезлери өзін күткендей, ол да
Сағынып жүрген шығар бәхәр самалын.
Ол саған сукланса, сен хайран болма,
Себеби, сен—азат адам тымсалы.

Достым, алға умтыл, айдын жол саған,
Ленинлик идея баслап барады.
Уллы Октябрь берген әдиули нызам,
Уллы хұқықынды корғап турады.

СААДАТТЫҢ АМЕРИКАЛЫ ХАНЫМҒА БЕРГЕН ЖУҰАБЫ

Маған келип жетти, бәйбәше ханым,
Флор вилласынан жазған хатыңыз.
Өзгениң ығбалы менен дәураның,
Күнлеу екен сизиң ықтыхатыңыз.

Хат деген нәрсе, бул-кеуил айнасы,
Кеуилниңди билдим оқыған уақтымда,
Жазыпсыз байлық хәм урыс гүлгуласын,
Өз бахтың хәм мениң мәртебем хаққында.

Сиз, биз-еки түрли дүньямыз бүгин,
Сиз бенен айтысып отырғым келмейди.
Азат Күншығысгың қызының жууабын,
Ал енди жер-жәхән еситсин мейли!

Сиз де геологсыз. Дипломды, бирақ, —
Сизге алып берген ата дәулети.
Ериңиз долларға қурады дузак,
Ол доллар-ақ, қара қуллар мийнеги.

Перзентти бәлениң бир түги көрдиң,
Тез қартаяр дейсиз көп тууған хаял.
Сизге диплом алып берген доллардың,
Жыңғырлысы тек те сиздеги қыял.

Есап-сан жоқ кийим-кеншегиңизде,
Гәуҳар таслар таққан мойын, қолыңыз,
Сарайыңыз алыстан тасланар көзге,
Хызмет қылар байғұс қара қулыңыз.

Ислеў неге керек, рәхәт жаның,
Қулар мийнетинен ағып келер пул.
Мине америкалы билимдан ханым,
Сизиң дипломыңыз, ойларыңыз бул!

Доллар ышқысында, гербиши күйген
Вилладан қарайсыз, зер көз әйнектен.
Көз қарасыңызды түсинемен мен,
Бизге сиз түсинбейсиз, айыбы тек те.

Сиз пәмлей алмайсыз бизиң кеўилди,
Қандай күш бизлерге бахыт бергенин.
Мине, мен геолог. Бул туўған жерди
Изертлеп үйрениў-бахытым мениң.

Куллык деген сөздиң жоқдур изи хәм.
Азат халық жасаўшы бул топырақта.
Куллык дәретиўши жабайы нызам,
Туўылып атыр сиз жасаған жақта.

Ал мен кул емеспен, қулым да болмас,
Бул үлкен семьяда хәмме барабар,
Ақ, қара, сары деп айырып турмас,
Еркин совет адамы деп саналар.

Илим докторыман, билсениз, мен де,
Әнейи деп ойлама байлығым, затым.
Илим шыңына мен пәрўаз еткенде.
Әлбетте, доллар емес мениң қанатым.

Қызыман қарапайым өзбек-шопанның,
Мени докторлыққа жеткерген елим.
Байлықларын аңсап бизиң Ұатанның,
Уолл-стиртт уйқы көрмей жүр бүгин.

Тынбай есаплайсыз байлығымызды,
Хәм шаршайсыз есабына жете алмай.

Себеби тынышлық қурылысы бизде.
Ұасыл байлықларды дәретер тынбай.

Байлық ышқысында күйгенлер ушын
Бул тек те зат болып көринип турар.
Дослықты, адамды сүйгенлер ушын
Елим бахыт шыңы болып жарқырар.

Бул-кең далаларды көмкерип өсип,
Тенселген тоғайлардың шауылдылары.
Каналларда қағлап хәм дүркиресип,
Күнге шағылысқан суу толқынлары.

Шөлде бинияд болған бағлар шырайы,
Алтын баслы бийдай ырғалысы бул.
Бул-ақ алтын тасқан октябрь айы,
Зер ирең пилланың тауланысы бул.

Бәри бир қуяштан алып нур-жақгы,
Күннен күнге өсип, бекискен бели,
Бул-мениң Ұатаным, ығбалым-бахтым,
Бул—мениң гәзийнем-Советлер ели.

„Сизлерде геологқа мүтәжлық жоқпыс!“
Бул ырас! Жумыссыз кәсип көп сизде.
Ал бизде... хәр жылы жүзлеп геолог,
Шығады бир ғана Ташкентимизде.

Лекин, уллы ислер ушын бул да аз!
Жумыссыз отырмас сиздей хеш адам,
Миллион тилеклерде бир ғана пәрұаз:
Өмир сулыұлығын дәретиу молдан.

„Ашып қойнымдағы мол гәзийнени
Халқыңа бер!“ десип тау шақырады.
Жер астында жатқан тутқын нефгь, „мениң
Көзимди аш, сулыу!“ деп ақ урады.

Таўға биз апарған өмир изинен
Жайнап коммунизм отлары жанар.
Мине, маршрутым, менин режем,
Бунда Ұатанымның келешегі бар.

Сиздей гедей жан жоқ шығар дүньяда,
Эй, дүри-гәўхәрға көмилген ханым!
Сизиңше тек пардоз қутышасында
Билим де, кеўил де. Пул екен жаның.

Емизиўли баланың жас ийиси, бул—
Сизге жат, ал маған кәйипли нәше.
Сизиң өмириңиз-хазан урған гүл,
Келешек жолыңыз-бир туйық көше.

Кетегинде сары капитал ийттиң
Рухыңыз өлген, тек геўдең тири.
Сизден көринип тур Уолл-стриттиң
Өлимге гриптар болған тәғдири.

ФОНТАН ҚАСЫНДА

Әжайып тұр,
Ай, жұлдыз
Қаладан көз айырмас.
Отыр фонтан қасында
Бир жигит
Бир қарындас.

Тилсиз фонтан адамның
Шадлығындай қайнайды.
Күлген көзлер заманның
Жұлдызындай жайнайды.

Ай да батты
Таң атты.
Сенди жұлдыз шоғы да.
Ышқы толы
Қос жүрек
Кетти станогина.

ШОПАН

Халқы менен бирге нәфес алғандай,
Ол соңғы хабарды тыңлап Москвадан.
Сайланып гүреске түсер палұандай,
Шықты ақ отаудан азамат шопан.

Даланын өзінше өмири, көрки бар,
Көклем көк майсадан төсейди ғалы.
Жерден кетер-кетпес еригенде қар,
Бәхәрде шақырып келер самалы.

Жылғалар жылтырап бәхәр паслында,
Шөп тамырын түргіп, қытықлап ойнар.
Көк қуұалап сырнай сести астында,
Толқындай ағады жайлауда қойлар.

Қырдың жасармаған жерлери кемип,
Таулар қабағына бәхәр тәпси урған.
Шопан шад,—колхозы оған исенип
Жұлдыздай есапсыз қойды тапсырған.

Шопан куұанышлы ойларын ойлар
„Мол ет бер“ ураны пықпайды естен.
Қуйрығын тарта алмай қасылдар қойлар,
Жер сүтин емип жүр бас көтерместен.

Гүмис қырпықлары шағылсып таңға,
Қозылар жайлауды қаплап өреді.
Бұл шопан теңи жоқ сулыұ Уатанға
Теңи жоқ қара көл тери береді.

Шопан шад,— жыл-жылдан артып қой саны,
Колхозы пәгленип алға өтпекте.
Күн сайын халқының қалынайып наны,
Мийнетке барынша хұрмет етпекте.

Шопан сылдыратып сырнай намасын,
Тобылғылы сайды айланып өтер.
Халық байлығы болған қойлар падасын,
Онда из түспеген отлақлар күтер.

СӘЛЕМ, МЫСЫР

Шайырлық йошымды шақыраман мен
Орайында турып оянған елдің,
Советлик Азияның шадлы кеулинен,
Қахарман халық, саған сәлем әкелдим!

Тау, теңизлер бөліп турса да бизди,
Ташкентим Қаҳира менен тууысқан.
Арап өз кисенин сындырған гезде
Бизиң қууанышымыз дәрьядай тасқан.

Мен көрдим Мысырға ийин тиреген
Сирияның таза талпыныуларын.
Азия, Африка интимақ пенен
Қууғанын өзиниң жалпы жауларын.

Батыр Порт-Саидтың уша басында
Күнге шағылысқан қызыл туу көрдим.
Еркинлик мәртлериниң қанынан бунда
Көгерген гүл ғой деп бул тууды сонда,
Қурбанлар хаққына бас ийип турдым.

Оянған араплардын арзыу-тилегин
Көк Нил кулағыма сыбырлап өтти.
Әйемги Мысырдын сулуу жүреги
„Еркин сәубетке кел“ деп мирәт етти.

Не ол, ашық еткен арап устасын
Бухараның өлмес өнерлерине?

Қандай күш Мысырдың пирамидасын
Жолдас еткен Памир төбелерине?

Ана, бала, халықлар хәмме жерлерде
Не деп тынбай ансап, гүресип келеди?
Москва, Қаҳира екеуи бирден
„Дослық хәм бирлик!“ деп жууап береди.

ТОЙ АҚШАМЫНДАҒЫ ОЙЛАР

Қызғалдақ бағымызда еди бир ғұмша,
Жайнап кетти бирден мисли ақ шешек.
Өзимиз еркелеп, сүйіп тойғанша,
Мұхаббат дәстинде болды келиншек.

Ядымызда:

дүньяға келген таңында
Қалби Науайыдан йош булақ ишер.
Ким билипти онда:
балағат ўағында
Уллы сеўги сөзин айтар Алишер.

Усы мәрт кеўилдиң ертектей қусын
Отлы жуп канааты кетеди алып—
Еки көкиректің бириккен хушын
Ойнақы бахтияр толқынға салып.

Бизлер бере алған ең қымбатлы сеп
Меҳир қанында ма, дилде ме ўапа?
Тағдирлер бирлести гөззал бахыт деп,
Бахыт берер шадлық болмасын ада.

Гүл болсын сен барар жаңа шаңарақ,
Кирип бар, меҳринен паяндоз төсеп...

Үлкенлерге етсен, құрмет, саламат,
Шад етсең, сүйикли перзентке мегзеп

Өзиң де шадлысаң, жасарармыз биз,
Арзыу ата берер төрт маусым шешек.
Мүбәрек тахтыңыз, мәңги бахтыңыз,
Сүйикли күйеудур, шийрин келиншек...

АЙТПА ХИЖРАН НАМАСЫН

Гүлгина Закироваға

Айтпа хижранды,
мен айтып өттим,
Перделерин басып, болмасын налыў.
Муңлы намаларын молайтып өттим,
Саған неге дәркар қайта жол алыў?

Айтпа айралықты, қайтарма Гүлим,
Бир пәрияд мың жанды етер бийшара.
Көз жас болып ақты пүткил өмирим,
Инсан да, тәңир де таппады шара.
Тәкирарлама, гүлим, бахыт еркеси,
Дилбар ҳаўазына жарасар шадлық.
Бир бахытсыз ышқы туншыққан сеси,
Сениң жүрегинди турады аңлып.

Жырлама хижранды, ҳаўазың сениң
Атқан таңдай айдын нурға шомылған.
Қосық айтсан, бостанлардын гүллерин
Жайқалдырып қоярсаң өз қолыңнан.

Не ушын шоқ нәзер отлы көзиңнен
Жүзиңди күйдирип ағар ыссы жас?
Гүлгинам! Хижраннан, ғамлы гезинен
Қашандур жамалын көрген бе қуяш?

Не-не ашықлардың жүрегин излеп,
Көрдим; көз жас уқсас екен тосыққа.

Меннен кейингилер жыламасын деп,
Дәртімнің хәммесин төктим қосыққа.

Сен айт, муҳаббаттың өлмес өмирин,
Таслар тилге кирисип,
 гул ашсын музлар!
Ышқы, шадлық питкен инсан кеуилин
Жырла, лалалардай жаснасын қызлар
Айтпа, айралықты, гөззал Гулгинам!

БҮГИН ТАҒЫ БӘХӘРГЕ ЗАРМАН

Бүгин тағы бәхәрге зарман,
Жылдырымдай өмирим таңлары.
Бүгин тағы бәхәрге зарман,
Күте-күте төзим қалмады.

Кел, топырақты муз қабатына
Алған қысты алысқа айдаң!
Қулақ қойсаң егер ақына
Саз төгилер кеуілдей найдан.

Саз ба, ғам ба, яки азап па.
Не болса да толғағы аұыр.
Шын кеуілден туұылған ұақта,
Бәри-бәри туұылар тәуир.

Бәхәр—қосық, сезимлер паслы,
Саған кимдур үмитин артар.
Ең бийқазар туйғылар қаслы—
Жырларыма қанымдай дәркар.

Кел, көкирегим турғанда йошып,
Баұырыма сени басайын.
Тек өтинишим:
Нур,
Шадлық қосып,
Кел, мен саған қушақ ашайын.

Қақыраған қыс.
Мамық мисли қар—
Әтирап дөгеректі қушады қат-қат.
Аппақ түстей
Излерим келер.
Пүткіл әлем кеўлимдей аппақ.

Нәлшелерге жеңил қонған қар,
Сезилди гүл киби турғандай күлип...
Мениң кеўлимде хәм оянды бәхәр
Өзгелер шадлығын өз бахты билип...

ОҲ, ДӨРӨТПЕМ, ДӘРТГЕНЕМ

Оҳ, дөрөтпем, дәртгенем!
Тәшүишимниң ийеси,
Уйқысыз түнимдеги шамшырақ!
Әжайып пикирлер елеси,
Гә келер, гә қашар жырақ.

Әй мениң өмиримниң тәшиўиши,
Әй кеўлимниң дәртлеси
Мени уйқы қыстар,
Сен болсаң қосыққа.
Қуўаман, кетпейсен, бул неси!

Қәлемди таслайман, шамды өширип,
Пикир толы басты орап көрпеге,
Ойларым, ушқыр қусларым кетиңиз,
Сизде-ғой бар қанат,
Мен де бир уйықлайын маған да неси пдур,
Уйықламақ?!

Жоқ!
Жүрек бас пенен гүреске түсер,
Ортада қан жүрер от киби ағып.
Пикирлер лашкери тынбай гүресер.
Шаршамайман ақыры, мен бир шайра ҳаял,
Тыныш уйқы кушағына кирейин!

Жоқ! Қайда сол ҳаял қүдирети,
Теңиздиң толқыны сыяқлы

Уйқымды ылақтырар көше басына,
Хәм мени жетеклер қағаз қасына
Көзимди ашалмай
Мәдарсыз қол менен жағаман шамды.
Таслаған қәлемди излеп табалмай,
Мен қайта ерглеймен арғымағымды.

Ох дәретпе майданы!
Түни бойы тынымсыз.
Сениң менен гә татыў,
Гә жаўласып
Тағы кирисемен үлкен машқыға,
Себеп ертең
Мени тинтип оқыйтуғын табылар
Сонда:
Хәр қатар сөз түседи хәр кеўилде талқыға.
Қатарларға дала нәпеслери кирмесе
Ҳадалый пәк инсанның
Лаплап турған жүрегин
Дурыслап ашып бермесе,

Я дәўир, я мийнет, я шадлық
Онда тәрипленбесе
Бир пулдр қосығым, түн бойғы мийнет.

Оқыйман жазғаным—
Ойлап үлгермей-ақ жырттым майдалап.

Бахыт жоқлап,
Ох, дәретпем
Егер кеўил дәртинен
Бир босанып қутылсаң
Өзиңе мегзеген
Жүрек тарын табалсаң.
Қосық болып ел ишинде
Жайнап-жаснап жүремен

Мен өзимди уйқыдан
Рәхәт тапқан хаялдан,
Бахытлырақ сеземен.

О, дөрөтпем, дәртлерим,
Сен түстей қаласаң түннің қойнында,
Мен өзимди атқан таңнан
Гөззаллырақ сеземен.
Қосық маңлай терим, даңқым,
Тағдирим хәм жарқын келбетим деп билемен.

ЫССЫЛЫҚ

Ыссылық. Не деп айтамыз бұны?
Ыссылық, ыссылық,
Пүткіл жақан бойлап көремиз оны
Ана жер топырағы сүйеди қушып,
Мың бәхәр жамалы сағынар оны.

Ыссылық не өзи?
Ыссылық,
Ыссылық!
Меңірден мәс болған көз қараслар ма?
Кеуілди тау еткен шадлықпа сансыз?
Мың кеуілде бір таңның нур ағыслары ма?
Я жайдары пейил ме күншилден ғамсыз?
Тыным таппай дүнья бойлап жууырып,
Балқып тұрған кушақысаң ыссылық.
Әсирлер бораны тамырыңнан сууырып,
Алалмай иши жанған, бір күшпесең ыссылық?

Ыссылық,
Ыссылық!
Сен қуяш өмирине теңбисен,
Кеуілинде мың әулад жүрегіннің шоғы бар.
Аспандағы жұлдызларды бауырлаған, океандай,
Кенбисен,
Я әдил инсанға парлап тұрған шүғлақ бар?

Ыссылық
Ыссылық!

Мен сени сеземен қанымда
Көргенде перзент, дос, туұысқан жүзлерин,
Сеземен оқыған хәм уққанларымда
Нурлы жолдай парлап турған
Қосықлардан шайырлардың көзлерин.

Үйдеме, жолдама, тоғай, сахрама,
Айдынлы суұларыма, муздың үстиме
Гезлескен хәр адам,
Жаңлаған хәр саза
Өзиңе ынтығып, тынбай излейме?

Ыссылық бул сенбе?
Жалғызлық туйғысын.
Жалатай, жүзегейдің сырын паш еткен?
Елди жаў бассада гөдеклер уйқысын
Ардақлап, таңға шекем оқ жасап, жыр еткен—
Бир шешиўши күшписең ыссылық, ыссылық?

Көремен:
Ана топырақ көксинде қан тамырлардай
Шөллерге жан берип ағар каналлар.
Сезимлер кеўлимди оятар бәхәр болғандай
Вулкандай атылар шадлы илхамлар.

Қыялымдай тынық, сол сулыў ақшам,
Дөгерек тоғай я, әнжир, алма бағ,
Ойыншы қыз кеўлин, заўқын арнаған,
Сетар ма, гобыз ба, цимбал ма, я рубаб—
Жаңлайды кеўилге халық кеўилин айтып,
Мәс етер гүмбирлеген намалар сести.
Тилин түсинбейсең
Қосығы қаның бойлап жуўырып,
Барлығын еритер, ананың хәйийи мисли.
Өзинди сезерсең құдиретли, ер жүрек,

Дос үйи өз үйин
Қосығы—өз жырын
Жасайсаң дәртине дәрман тилеп,
Шадлығы нур толтырар кеўилиңе
Ыссылық, бул сенбе, әжайып, табылмас от,
Ыссылық!

Ҳаўазлар, намалар, мийманлар, жерменлер...
Бул нурды ким салған дәслеп кеўилге?
Қайсы оттан жуўып, қайсы дәўирлер,
Жоллаған алың деп қайсы еллерге?

Ыссылық!
Бүгин биз шадлықтан ойнап, күлемиз,
Жүреклер
Көзлерде
Қанларда сен турсаң лаўлап,
Бул нур, қуяш өмирине барабар!
Сол себеп, әй дослар!
Сиз бенен биз қас пенен көздей,
Мудамы ийинлес
Тәғдирлес, бирадар—
Үстимизде дослық деп аталған,
Ыссылық атлы нур байрақ турар.

КЕШИР, ҚАЛДЫМ ҒӘПЛЕТТЕ

Жансыз қалда көрдим өзінди,
Шықты жаным мениңде.
Бийлей алмай өзімди
От парлады тәнімде.

Оқ нетесең басыңда,
Болғаным да сол ұақта.
Кирмеспедим қаныңа
Бермеспедим жанды да.

Әжел деген бийбаққа
Атпаспедим ышқымды,
Толтырсам да көкті датқа
Сақламаспем бахтымды.

О, сонынан қолыңда
Еркеленип берсем жан.
Сол көринис сенде қалса
Мен көз жумсам бийәрман...

Саған жасау керек дедим
Кешир, қалдым бийхабар,
Пуш болыуы бийкар, бийкар,
Бизің тунғыш әрманлар.

АЛТЫН ГҮЗ

Сүйемен алтын гүз, сүйемен жаннан,
Атлас тәбиятлы гөззал шағынды,
Қатара талыңды жапырақ жамылған
Мың мийұа жемиске толған бағынды.

Сүйемен жерлерге сарғыш жапырақлар.
Жуп-жумсақ сап-сары гилем төсесе,
Гүлди терген яңлы терсе бармақлар,
Ул-қызлар сайранлап ойнаса-күлсе.

Атызда пахталар гүмистей парлап,
Мамык келбетлерин тутса қуяшқа,
Шаққан теримшилер партук, қанарлап,
Манлай тери менен қырман жаратса,—

Мен шадлықтан толып-тасып кетемен,
Қызлардың изине еремен әсге.
Кен дала қойнында тынбай геземен,
Шадлы көкирегиме тоқыйман кесте.

Сынап толқынлары тутып аспанда,
Куйып турған жауын зериктирсе де,
Гүмис булақлардың сууы тынғанды,
Ұасла ренжиу жоқ көзим көрсе де.

Себеби кеулимде орнаған бәхәр,
Алтын жапырақларға қарап тоймайман.
Жасанған жауандай қатара таллар
Сүйемен! Көзимди үзе алмайман.

Булт додасын тынбай пәршелеп айдап,
Шыкса қуяш, көкке қайыл қалғаным.
Сүйемен нур менен пәри жылтырап,
Аппақ кептерлердің ойын құрғанын.

Шаң-тозаңда қалмай айрылғанына,
Бүгін жапырақлардың алғысы көп дур.
Хәзир жанған жауын тамшыларында,
Алтын жапырақларда жанып таза нур—

Гәўҳар маржан киби жалтырап турса,
Мени бийлеп кетер илхам тосаттан.
Қуяшты көрмеўге болмады пурса,
Нурларға оранып жүриппен, шадпан.

Сүйемен алтын гүз, сүйемен жаннан,
Тауыстай безенген, дарак, бағларды.
Жауынлы ақшамың, қуяшлы таңның,
Қыялға шүмгеним, гөззал шағларды.

ОРАМАЛ

„Сени шын жүректен сүйип қалғаным,
Ышқыңның отына өртенгеним шын.
Сени ойлау менен нәпес алғаным
Атыңды тәкирарлауға үйренгеним шын.

Сырлы сезим менен жүзиме бактын,
Сеннен алалмадым ынтық көзимди.
Сол әжайып бәхәр жүректі жақтың,
Енди өзиң тыңла дәртлі сөзимди:

Қыз бой жетсе тигер екен орамал
Сени сүйген күнім алдым қолыма,
Себетте тауланар мыңсан түр сабақ,
Бәхәр нұсқа таслар сызған жолыма...

Әжел тартып келди душпан Ұатаңға,
Бизиң ышқымызға түсти айралық.
Атландың сол күни қанлы майданға,
Жеңіс пенен келемен деп ойланып.

Өзиң менен кетти бәхәр хәм жүрек,
Қорқынышлы түслер алды есимди,
Хатлар келип жетти, қайырлы дәрек,
Үмитим ушқан қус, тиктим исимди.

Оны тигер едим, бос өтпес түнім,
Алдымда сүүретін, айтып дадымды,
Қыялымда бәрха өзиң, сүйгеним,
Ышқым менен күттім жазған хатыңды.

Жаўды жеңип қайтқан күни жеңисте,
Қос жүрек ышқысы тапсын бир камал.
Сени күтип алсын қуяштай лап лап,
Жолына телмирип тиккен орамал.

Сениң кеўлиңе берсин гүл нышан
Пәк ышқы белгиси болсын мәңгиге.
Меҳрибан қолымның өнери мудар,
Турса көз алдыңда, әрман жоқ мен де.

уллы туўылыў

Көз жетпес далалар, аппақ пахтазар,
Ҳарыгандай төмен еңкейер қуяш.

Бир ғарры ақ пахта бултын сапырар,
Кептирмекте оны, жазылып қулаш.

Сонда узақ елден келген бир қонақ,
Ғаррының алдына келип иркилди.
Ғарры сәлем алды, қәўметли, қуўнақ,
Жүзде әжимлерин жасырды күлки.

Пасыллардың жүгин сақлаған садық,
Бәлент төбе яңлы гулар еди ол.
Жайған пахтасындай аппақ сақалы,
Көзлеринде мийрим-шәпәхәти мол.

Қонақ сорап калды жасын атаның,
Кәддиң тикледи ол таў шоққысындай.
—Октябрь нешеде, қырқта-аў жаным,
Мен де сол жастамаң, айт қызым, сондай!

Қыз да соләй айтты қонақ тилинде.
Қонақ деди қолын қысып ғаррының:
—Ол уллы туўылыў! Оның нәпесинен
Жасарып бармақта бизиң де заман.

Советлик Азияның шар тәрәпинде,
Көрдим мысал сиздей қырық жаслыларды.
Лениннің көз нурын жүрек төринде
Сақлап қалған кеўли қуяшлыларды.

АРЗЫҰ

Арзыұ куұатымнан зыят көрилер,
Питпей қалама деп қыйнар қызғаныш.
Сыйқыршыдай тарғар өзине өмир,
Қолда қәлем, барар мәңзиллер алыс.
Уақыт яңлы асықтырып шақырар,
Гөззаллық, қыйынлық, ләззет, барлығы.
Тениз толқынындай мисли барқ урар,
Барар кеме яңлы сапарға шығып.

Гә Шарбақ ГЭС инде,
Гә Талимаржан
Күйип аптабында, тасыйман топырақ.
Мениң қолдан сепкен шигитлерим хәм
Гүзде пахта болар үмитимдей ақ,
Бул арзыұ
Бул үмит
Бул ағла нийет.
Мениң келбетим хәм қәлбим кеңлиги.
Тәселле жолына тасланған тосық
Жасаұ ышқы мәңгиликке теңлиги.
Арзыұ болмағанда, бәлки адамзат,
Алар еди оны қолынан жасап.

МЕН ЖЕРДЕ ТУҰЫЛҒАНМАН

Мен жерде туұылғанман,
Пәрўаз егемен көкте.
Қуяштан төгилгенмен,
Услай аламан отты.

Тәғдирим таңға шерек,
Көзим қара түн мысал.
Қолда қәлемим ескек,
Океан яңлы қыял.

Бултлардан бәлентте де,
Дөретемен қосықғы.
Ана жер илхамыма
Өз кеңлигин қосыпты.

Оттай лаўлап ағар таң,
Этирап таңдай нурлы.
Инсанның өмири хәм
Нурдай кубылар түрли.

Түнлерде жулдыз жайнар,
Өмир калғый билмейди.
Перзентлер күлип-ойнар,
Ол ышқыдан дөрейди.

Сәлем, о таң, жарық таң,
Күндиз көркем, кеш көркем.

Сенде гөззал өмир жәм,
Инсандур сениң еркең.

Усы таң әйямында,
Сенде мен көз ашыппан.
Гүз келмесин өмириме
Мен бәхәрге ашықпан.

Өмир болса да шынар,
Унар жасыл майсалар.
Онда мисли жаслық бар---
Жаслықта қосық жаплар.

ОҚЫҰШЫМА

Жүрек нәлдур, от кушағында,
Жанып-күйип гүлленер еди.
Бина болып әрманнан сонда,
Туңғыш қосық дөрелер еди.

Қосығың жас, кеўлиң талұаслы,
Нәпесінде дедиңлер, от бар.
Шайырлық ол—өртений ұаслы,
Парла, суўыў билмегил, зинқар.

Мен сол отты алып баўырымнан,
Бердим алапларға, гүллерге.
Тоқыўшыны киргизип жырға,
Жетип бардым партаў жерлерге.

Ышқы шынлық құдирети яңлы
Мениң менен кәлем тербетти.
Қосығым билмей қызғаныш, гуманды,
Ашық күлдим, ашық ғам шектим.

Кеўли шайыр бул гөззал елге,
Перзентлигим—парызым үлкен.
Халық қәлбиндей қосық дөретиўге.
Жетермекен құдиретим бир күн...

МЕН СЫЗА АЛМАҒАН СҮҰРЕТ

Мен жолдаман, тынымсыз жүрек,
Жаңа шадлык, косыққа хәәес.
Көп жерлерди көриуим керек,
Болажақтай көрмесем әбес.

Аўылларды гездим, кеўилим
Қуштар жана рең, сеслерге.
Ұтанлас, сен шадлығым мениң,
Сенсиз қосық, өмир жоқ жерде.

Қақарманды излесем, жанымнан,
Даўыс берди колхозшы ҳаял.
Самал өпкен жүзинде илқам,
Жазылажақ қосықтан да гөззал.

Қуяш қаққан орамал, етик,
Дала, әптап сақаўаты бул.
Жүреги кен, исине жетик,
Таяр сүўрет. Шашлары сүмбил.

Әжайыпдур шәпик бармақлар,
Көзлеринен косық тутанар.
Қанындағы йошты сызбакқа,
Айтың, қайдан бояў табылар.

Мәртликлерди баянлар қай рең,
Даналықтың белгиси қай сөз?

Ал сәўбети қосық пенен тең,
Бәлентлеймен мен де избе-из.

Бахты бәлент бул ҳаялда мен,
Қанат көрип турған яңлыман
Өмир оның өзинен дөреген,
Мен өмирди сызбақ боламан.

Мен сызаман,.. нан, ышқы, мийнет,
Хәм келбетин әзиз ҳаялдын.
Бул әпиұайы, бул уллы сүўрет,
Мениң журтым, ол мениң даңқым.

ОКЕАНДА

Океан, кеме—егиз, дос,
Маймыллар курмаларда.
Суўға баққан мың-мың көз.
Кеўиллер рәўшан нурдай.

Сыйқырланған тәбият,
Дәрман жоқ қутылмаққа.
Айтылар қосық жаңлап,
Гүман туўылар бир ўақта.

Йошлы сес байрақ яңлы,
Толқынларда күлки бар.
Сен, ўатан улы тыңла,
Неден шоршып қалдың лал?

Күлки қашты жүзиннен,
Гүманға болдың ба кул?
Гүман қалмас изимнен,
Дүньяда қалғалы тул.

Бил, ол үйиң, балаңнан,
Алып маған бермейди.
Бул муҳаббат жолы емес,
Кеўил оған жүрмейди.

Сен, гүман, океандай күш,
Толқын яңлы ат мени.

Денемде сарқылмас күш,
Женип шығаман сени.

Солайынша қаламан,
Беклигим сақлап аман.
Қалблерден жай аламан,
Өзин кемирсин гүман.

ҚАЗАҚСТАН ӨЛЕҢЛЕРІ

Жүрек йошланбаған хәр күн, хәр демди,
Көмиў мүмкин қай төбениң артына?
Айлап үнсиз қалған байғус кәлемди.
Жандырайын қайсы ғәзеп отына?

Неге шамал яңлы тез емес қәдем,
Неге үлкелерди гезбеймен тынбай.
Тыңлап дала сөзин, таслардың демин,
Дослар отаўында түсленип, қонбай?

Өмиримде ғәплетке жоқ жалғыз пурсат,
Хәзлик, тилеклерди жолларға шаштым.
Алатаўдан қосық төгилер саўлап,
Мен қосық гедасы, кәлбимди аштым.

КӨКШЕТАҰ

Көкшетау тәрийпин казактан сораң,
Көркине лал болдым, көзим қамасты.
Нур ойны, суу көркі, тауланған рен,
Тәбият кулына айландым әсте.

Бул да аз болғандай жүректі бәнтлеп,
Шайыр болып кетти бул жердиң көркі.
„Айна керек болса Айнакөлге еңкей,
Онда сен көрмеген хұсним бар“ деди.

Сулыу Айнакөлдиң тасы болайын,
Гезейин „Ойыншы кайыңларыңды“.
Жүргизбей ирке бер, сени толайым,
Қосыққа қосайын салып барымды.

Бул жер тауларынан заманға баққан,
Мениң еки көзим мысал жуп жейран.
Мехрим—шашларымдай самал тарқатқан,
Тауды қушақласам болмаңлар хайран.

Хәр соқпақ шақырар қосық жолындай,
Енди жүрек тыныш, мисли көл янлы.
Аршалардын нурға созған қолындай,
Кейил хәр жапырақтан тилеп илхамды—

Сахра қуяшындай лаулап жанады,
Сөзлер от ишинде писиўге қалар.
Зийрек, аяў билмей бағаман тағы,
Оттан шығып кейилге түсиўге таяр.

Бундағы адамлар бүркит пишинли,
Шокқы яңлы мығым, тынык булақтай.
Тақағы вулкандай атылған түнде,
Күйи ышқы яңлы жанады лаплап.

Уртлам қымызының әжайып кейпи,
Бир мың бир бәхәрди есима салды.
Қай гия. қай лалаң билем, сылады,
Манлайдан жыллардың изи жоғалды.

Аппақ қыз отауың кеулиме хош,
Домбыраң анамдай шийрин тербетер.
Тәнтій дос, машинаң бир күн кетсин бос
Яки тасла көлге, минсин перйлер.

Алып кетпе жасыл жәннет қойшынан,
Мол-көл дастүрханға мың мәрте рахмет.
Сақыйлық шахыдур билсем бул мәскан,
Әжеп кушағында дем алмақ нийет.

Мезбан ақынымыз тур аяққа тик
Қыйық көзлеринде өзгеше меҳир.
—Ауылда мушайра күтпекте, кеттик,
Әзелден зергерге қымбат зеру-дур.

Санмын толғаныста мен түстим жолға,
Тәбият, гөззалық, бир нағыс қалды.
Базбир пазийлетин коса алмай жырға,
Жүрегімді тырнап қызғаныш қалды.

БУЛТ ОЙЫНЫ

Мен бултларды сүймегенмен,
Тутпағаннан қолымда.
Әжеп емес сүйсем енди,
Қазақ Есик көлинде.

Тода булттың излерин мен,
Услап көрмегенмен хеш.
Бунда қалсам жүзлеримди,
Жууар емиш ерте-кеш.

Жумсақ түбит шаршы яңлы,
Мойныма оралармыш.
Маған бир әжайып най хәм,
Нама сауға қылармыш.

Қуяш нурын қосыуыслап,
Ишкизермиш шөллесем.
Көйлек тигип айқулақтан
Кийгизермиш кәлесем.

Мен бағаман қыял етип,
Булт гезеди сарсаңда.
Гә әжайып пиле мегзеп,
Гә жипекке, аршамда.

Көз алдымда, этирапымда,
Гезер, тосып жер көркин.
Еринимде, пешанамда,
Сезинемен муз лебин.

Көлде жүзген қайық мысал,
Қурғақтағы пияда.
Жер сыйдырмас, қууар аспан,
Қарар таппас қыяда.

Көк жетйми көшпе булыт,
Ойынында паян жоқ,
Силпилесен жаңбыр болып,
Аспан ашық, дала ток.

Қуяш, аспан жамалын сен,
Тоспайсан көзимизден.
Далаларға куйып өгсең,
Дийхансаң өзимиздей.

Мен калмайман кушағыңда,
Сен изимнен көшесең.
Мениң ана топырағыма,
Дән, суу болып түсесең.

Топырақ жат демес сени,
Сарсаң етпес!

Тамып түс!
Мен қайтаман таудан төмен,
Көрискенше қайыр, хош!

ҮКИЛИ ЖЫҒАЛАР

Тастан тамған тамшылармекен,
Балық па я тынық булақта.
Күлаш сеси ме сынғырлап кеткен,
Майдай жағып барлық қулаққа?

Перделерден ағылған күйдей,
Бир топ қызлар келер биз таман.
Буралады наз бенен бийлеп;
Пишининде жас Қазақстан.

Шашларында шашбау сынғырлар,
Басларда бөрк үки жығалы.
Шашбау сырын көширген жырға,
Устаз күйши Әуезов қәне?

Кос етеклер сырғанар әсте,
Изде топырақ гүллеген янлы.
Маржан тислер дизилген мисли.
Гүмис шықтай азада танғы.

Дизилискен жети аққудай,
Жанымыздан өтти салланып.
Жас дос әрман етеди жүдә,
Қалмақлықты бунда жалланып.

—Кимлер бул сап дала гүллери?
Сөз емес көз сауал береди
—Колхозшылар, қонаққа бәлки,
Ушырасыуға талпынар жүреги.

Жас дос бийхал, жети эжайып,
Жети таман тарқар жылғадай.
Сүүрет қалды, өзлери ғайып,
Умытылмас үки жығалар.

Сүүрет қалды кеўилде жарқын,
Әжеп ойлар мени тербейди.
Минези от, қәўмети көркем,
Шайыр дейди қызлардың дийди.

Бул липаста, о жанан қызлар,
Барсаңызлар пайтахт бетке.
Алма ата сулыұларынын
Мәлийкасы боласыз әлбетте.

Еле есимде балалықтағы,
Жыға тағып қойған тақьям.
Дос дәстүрін басқа көтермекти,
Мийрас етип кетипти анам.

КӘЛЕМИМДИ УРЛАМАҢ БИР КҮН

Кәлеминди урлайман бир күн,
Дейип хәзил айтасаң жаным,
Хәш жарақсыз қалардай бүгин,
Сезилер бир тәшиүйиште қалым.

Кәлемимди урламаң бир күн,
Етпең мени сақаў хәм шолақ,
Өзиңнен тек өгинерим лекин,
Оннан маған зат жоқ жақынырақ,
Жатар, алмаң кәлемимди бирақ.

Мен Ҳафыздай болмасам да,
Бар талантты сизлерге арнап,
Жақсы атым бахтымды барлық,
Етейин тек қызларға садық.

Жүрегимнен узип бир бөлек,
Қәлесениз тутайын шамдай,
Жақсылықтан шәўкилдеп жүрек,
Көз алдымда жайнасын таңдай,
Кәлемимди урламаң бирақ.

Пахтадан я толмаса плап,
Бар күшимди инам етейин,
Сизге пайыз бермесе түн хәм,
Ләззет болып ғана пигейин.

Бахтыңды мен жырлап кәлемде,
Бар хүсинди ашып берейин,

Ҳәм даңқынды жайып әлемге,
Сениң ушын гүллер терейин,
Қәлемимди урламаң бирақ.

Қәлем менен тоқыйман қосық,
Ол—инсанға, елге хызметим,
Әрманларым ада болған жоқ,
Қарыз, парыз-еки перзентим.

Перзент меҳирн ҳәм қәлемимди,
Тилегим тек қойың өзиме,
Онысыз қалсам өлди деп мени,
Киргизбеңиз тири дизимге,
Қәлемимди урламаң бирақ.

БАЛХАШ АҚШАМЫ

Мийман күтип қарған күни болғаным бар Балқаштын
Ақшамында ай гезген,
Жүрегиме нәубет берип жаныў менен балқыўдан,
Горизонтқа эптап тирелген.

Қуяш, бизден гөззаллықты қайларғадур, жасырдың,
Кешир, бул ой бийхуда,
Күн бойы бул жерлилер берген қосық меҳриниң,
Күшин жүрек баўырыңа.

Бөбек, зайып, таў уйқласын, уйқламасын шайыр тек,
Келсин бунда илхамы,
Сақый күндиз ашығыман, балықшыңман, таныр тек,
Туўған Балқаш ақшамы!

Суўың күйген сарымайдай я Темиртаў полаты,
Өркеш-өркеш толқынлар,
Қэр балықшы жаққан гүлхан аппақ отаўлар киби.
Менлик қыял балықты шарлар.

Туўылады қосық деген дәркар емес ҳеш қармақ
Оны ардақлап бүгермен диз,
„Балық еле көлде жүзер, мынаны ише тур, конақ!“
Балықшы тутар қымыз.

„Бул гәп торға түскен саған, бахтыңа көр, мийманым!“
Мен шадпан мысалы гөдек,
Айлы толқын мисли балық, қарап ҳасла тоймадым
Бахыт қушып шәўкилдер жүрек.

Балықшы, мен-еки жуп көз көлден алмайды нәзер,
Ай сууда нурлы соқпақ,
— „Бахтың бар екен“— дейди қармақты тартып қазақ—
„Олжаң үлкен, ал қонақ!“

Ауа, туұысқан, бахтым гөззал, өзбек елатым жайнап,
Үлкем хәр нәрсеге бай.
Зайыбынды баслап келип, бизлерге хәм бол қонак,
Етейин бир саған той...

Еки қоллап балық берер—нақ үш айлық қозыдай,
Муңлы қарар жарқылық.
Толғанады, таң алдында жекке қалған жұлдыздай,
Турған яңлы муң—зар айтынып.

Кеширим бер! Өмир сүрсин көлге апарып таслайын,
Шадлы жасап еситсин қосық.
Қыз ышқысы жигит кеўлин бийлегендей хәрдайым,
Толқынға сүңгiңi ысық.

Қалсын балық, қабыршағы жарқыраған қуяштай,
Кетпейин үйге алып.
Айдынларда көрсендағы жұлдыз түсли балықты,
Тутпағыл қармақ салып.

„Яқшы, тасла, бизиң журттан хәр түн саған айтсын
косық,

Ай жүзинен оқып жүр!...“

Мийнет, турмыс, дослық данқын, оқымақ ушын
кеш хәм түн,

Сүрейин бир шад өмир...

ҚАРМАҚ

Қазақстан қармағына,
Сыйқырлы екен түсіп қалдым,
Балық емеспен қырғағың,
Қуяшыңнан нәр алдым.

Мейли меңир қармағына,
Өзім барып түсемен,
Сонлықтан гүлбағыннан,
Ләззет алып өсемен.

Қалайда қармағыңнан,
Бір әжайып сыр уқтым,
Ал аппақ отауыңнан,
Ада болмас жыр уқтым.

ТАМШЫ

Мен еслеймен жолларды узақ,
Бүгин саған толар елли жас,
Майсаға да усы елиў нақ,
Елиў жастай бағады куяш.

Кәлем, қағаз, жазыуларда да,
Елиў жыллық пәк мухаббатың.
Бар ҳақыйқат қыялларда да,
Хәм сонындай кәдирдан атың.

О, араблар! Қайылман сизге,
Ҳикметиңиз кеўлимде мол.
Депсиз „ен бийик узақ хәм өзге,
Жүрек пенен жүрек жатқан жол“.

Усы бийик узақ жоллардан,
Талпынаман қәлбтен қәлбке.
Мен қосықтан көпир жасарман,
Дослық деген үлкен хәрипке.

Көп дәўирди айтар тәғдирин,
Кирмесем де ойына зинҳар,
Себеп, бахыт хәм меҳирин,
Қыялымда мәнгилик жасар.

Лийкин бул күн хәммеси де жәм,
Ҳо, дос деп сүй, бирадар дегил.
Ертеклерде болғандай мен хәм,
Қыялыңа бағайын гүл-гүл.

Дәркар емес, бәйги жарыслар,
Болғаннан соң кеўил, кесе жай...
Тост көтерер дос хәм таныслар,
Саўлық тилеп саған қайнақай.

Бос қадақты қоясаң әсте,
Хұрмет-иззет шарабының мәс,
Көп нәрсени түсирип еске,
Бир ноқатқа қарайсаң ырас.

Хәмме нәрсе ғайып болғандай,
Сен өзинди сезесең жалғыз.
Қол созасаң бийик әрманға,
Жүрек деген болмас жалынсыз.

Қандай да бир кеўил бийтақат,
Бирер нәрсе қыйнайды жанды,
Себеп қадақ түбинде тамшы,
Бир бүлбилдің көз жасы яңлы.

Мөлтилдейди соншелли тынық,
Жаңа ғана өшкендей жанып,
Шадлық кейпи турмайды толып,
Толғанарман ойларға талып.

Ким биледи, ол не? Қай бабың,
Жылаған бир көздің жасы ма?
Я ышқының шеккен азабын,
Биреулердің көз қарасы ма?

Яки ышқы мәртликлериниң,
Нәмәртликке тартқан қамшысы,
Я ҳаялдың жүрек төринен,
Музға тамған көз тамшысы.

СУҚЛАНЫҰ

Суқланып қарарман өткен күнлерге,
Ол мениң қуяштай жаслығым еди,
Суқланып қарарман өткен күнлерге,
Ол мениң бийигим, пәслигим еди.

Сулыұлық, албаұлық татлы қыяллар,
Өжетлик, еркелик, мәртлик бәри де,
Жүректе муҳаббат сонша жалынлар,
Хәммеси жайғасар еди кеүйлге.

Тәшүйишли туйғылар жалынлап бәрқа,
Алыс әрманларға баслайды тынбай,
Шадлық пәкликлерин нусқайды алға,
Еслесем бир ләззет бағышлар сондай.

Бәринен бийгәрез жасар ек сонша,
Оқ, ойлап едик пе, мына мәхәлди,
Хәзир ше, шадлықлар, әрманлар қанша,
Сен де еслейсен бе, сол бир бәхәрди?.

ГИНА ЕТИҮ

Эй, сен гүзден көре бәхәрди айтып,
Неге гина еттиң эжим ҳаққында,
Акыры, мол ҳасыл берер топырақ,
Эжим—тухым ядлы топырақ астында.

Ол мун-зар емес, нур, қосық,
Бәрха тойлар тойлап өтпейди өмир.
Ұақыттың қәдирине жетиўлер ысық,
Демек әрман гезер кеўилде не бир.

Ысықдур, бөбектиң айдай жамалы,
Бийтақат боларсаң көрмесен күнде,
Кеўилинде ол бәрха жайнап турады,
Соғар жүрегинде ҳәр алған демде.

Эжимди бетимде көбейтеди деп,
Сен балаңды ҳасла етпегил айып.
Жасар ол әўладтан әўладқа өтип,
Атыңды әсирлен әсирге жайып.

БАҒМАН

Бағман бағда жүрсе,
 бәрин умытып,
Қолында гүл қайшы, белінде орақ.
Терек бар, баяғы хәм быйылғы шөп,
Гүбелек хәм қуяш куртта бар онда.
Бири гүлге азық,
 Биреүйи көрки,
Бири әтир ийис,
 Бири берер рен.
Бири кемиреди өмир тамырын,
Бири бул өмирди созар ақырын.
Бағман биринен шад, биринен хайран,
Орақ пенен харама шөплерди қырқып,
Курт-кумырсқалардан айырды жерди.
Мүсиншидей қолы,
Бабадай меҳри,
Аралады және гүл бағды бул күн,
Хәм зейни ашылды ашылған гүлден,
Таңлап-таңлап қырқты зауықлысынан.
Көз алдына тутып сүйсинди өзи,
Яқыттай гүллерге телмирип көзи.
Бағман сыпа бетке белбеуін шешти.
Бир дәсте гүлдерди сайлады әсте
Сайлап арасынан ең бир сәресин
Келинине атап буұды гүл дәсте.
Әне, кексе адам, мийнетинен шад,
Бағынан шықты
Жүрер тап ойынға түскендей мысал,

Мийнеттиң меҳири не деген гөззал *
Сыйлық ҳеш кимге де бермесин мәләл!

* * *

Шайырларда сондай,
 Пүткил өмирин.
Қыйнап бул әлемнен
 Гөззаллық излер
Ҳарам шөбин куртып, терип ҳасылын
Бир күн табылды дер, излеген гәўҳар!

ТҮН

Өзге журтта бунша караңгы,
Узын ба түнлер?
Жулдыз яңлы жаўдырап шамлары,
Жақтыртпас муңлы.

„Қайырлы кеш“ тилеп адамлар,
Кетер жолына.
Тапсырып кетер мени,
Бийтаньслар қолына.

Сол бөлмеде түнеў ұазыйпам,
Жат елде жалғыз.
Мениң мудам таянышым,
Журтымнан айырмаң—хәргиз.

Салар мени уўысына,
Қаранғы түнлер.
Уясында сайраған қустай,
Жазаман күнде.

Жазғанларым сырларға толы,
Өзге журт билсе,
Өз тилинде жанлы я ғамлы,
Қосықлар келсе.

Оқый берсин, хәммеси анык
Қатрларымда,
Турар сондай муҳаббат жанып,
Тамырларымда.

МЕНИ ХАЛАЙЫК

Даңк ийелеп қайғы-ғамларды,
Көзлерден тасада сылдырап ағар,
Қорғасындай ауыр дәртли шағларда,
Көзлерим жәхәнға бахтияр бағар.

Демек өмир маған ҳаял бахтының
Толы кесесин хәм көрмеді ылайық.
Бирақ жүрек төккен йош ләззетинен,
Бахытлы ҳаял дейди мени халайық.
Қорғасындай дәртли адамлар аз ба?

Ол солдат тәнинде, ҳаял кеўлинде,
Әне, шерек әсир тат баспай жатар,
Бахыттың мың түрин көрген елимде,
Хәр адам жәхәнге бахтияр бағар.

Бундай хәсиретлерге болмаған дуў шар.
Кемислик дегеннің билер ме дәртин.
Жүректи безеген ышқымда гәп бар,
Адам умытар ма айтылғаң шәртин.

Ҳаял бахты! Мендей ҳаял бахтына,
Тағдийр Маликаны көргенбе ылайық,
Халықтың кеўлинде мен, елдің мәпинде
Бахытлы ҳаял десе ҳақылы халайық.

БӘЛКИМ

Көзінде шақмаққа мегзес отлы жас,
Жүзгенең бозарып ерниң титирер,
Сезимиңди бууып, өзинди тутып,
Жалынып еркиңе тилейсең „күш бер“!

Көмилип кетпекши жаслығың сениң,
Адам хәм тәбият жасайды демек.
Бәлким саған бахыт атаған кисиң,
Сениң солғаныңды сүймесе керек.

Билесең, теректи сындырар самал,
Тамыр бети қалса өсер жетилип,
Кеўлиңди ийелеп гүманлы қамал,
Бахытқа талпынар кеўлиң езилип.

Кем кеўиллик деген сынық бир гүзе,
Өмирдиң мәніси бахыт келешек.
Он гүлиңнен бир гүл ашылған мәхәл,
Пәк сезим хәмирине бойсынбақ керек!

МЕНИҢ ТАҢЫМ

Ана топырақ дем алып жатыр,
Алып түнги күдиретли күшин.
Мениң таңым жүректе атар,
Жақсы қосық жазылмақ ушын.

Таңнан-таңды үзип аламан,
Көп болсын деп ислеген күним,
Ақ қағазға кеулимди жайып,
Бағышлайман қосыққа өмир.

Ай калдырған мамық ізлерди,
Көширемен сулыұ қатарға.
Жылытпаушы шоқ жұлдызларды,
Сағынбайман таңлар атарда.

Жүзи оттай жанған қызлардың,
Бахыт жолына беремен пәрман.
Жасап алсын ұактында инсан,
Хәм куяшқа бақсын бийәрман.

Мениң таңым басланар түннен,
Күтемен мен ғұмша ашыұын,
Тау артынан көринип күннің
Жапырақларға нурлар шашыұын.

Сийнедей ақ тан атар сонда,
Дийдарының теңеуи болмас,
Ерте бәхәр қуслардың сестин
Жырламасаң кеуилиң толмас.

Қайсы бир үйде жылар нәресте,
—Тут анасы, аппақ сийнеңди,
Оған темир қанатлар сыйла,
Тар жөргекти тәрк еткін енди.

Узақ жақын терезелерден,
Изли-изинен жанады шамлар,
Нама салып саз перделери,
Бул күнлерде узаяр таңлар.

Түннен үзген таңым
Қосық еди ол,
Жазылған бәхәр таңында.
Я оқылған кітап, яки бос қалған
Бир бет болар, өмир кітабында...

САҒЫНЫП

Усы күнде бәхәрге зарман,
Нәўжаўанлық оты тәнде жоқ,
Гүл сыяқлы кеўлимде солған
Мийәеден хәм енди қалған жоқ.

Усы күнде бәхәрге зарман,
Тән қәстелик руўхымды езер.
Жалғыз емес қатарда барман
Және нени кеўилим излер.

Усы күнде бәхәрге зарман,
Тынық, шадлы саз тилер кеўлим,
Бул да жақсы йошларға ярман,
Сөйлеп берер жүректен еркин.

Усы күнде бәхәрге зарман,
Өз бәхәрим киби тени жоқ.
Бәхәр қайтпас лаўлаған қарман,
Дәрт бар менде хаслан еми жоқ.

Усы күнде бәхәрге зарман.

* * *

„Төрге өтиң!—дейсиз иззег пе бул гәп,
Жүрек, пикир, меҳир алдында.
Билсең еди кеўил-кеўилди,
Сағынады дийдар бағында.

Дос меҳринде көрсем өзимди,
Маликадай төрдә сеземен.
Нурдай сезим сылап көзимди
Бахыт бостанында геземен.

Ҳақ көкирек инсан дәстинен,
Илхам қайнар мысалы булақ.
Поэзия алтын тахтынан,
Артык бахыт барма жақсырақ?

ЙОШ БУЛАҒЫ

Мийнет пенен табылған шадлык,
Саған усар гүмис булағым.
Шаўқым салып илхамдай тасып,
Куўандырар бурқып турғаның.

Қайнайсаң мудама шадлықтан
Аспанға суў шашып турсаң ба,
Мегзейсең толқыннан тас ағып
Ерик ушын гүрескен инсанға.

Әлемди тутады даўамлар,
Көкнректи ийелер әрманлар,
Кәхәрин тап қыстан алғандай,
Өмирге умтылар калғанлар.

Бул күшке таң қалып куяш та,
Тарқатар сап-сары нурларын,
Ал, булақ жығылып өз жолын,
Канал хәм сайларға бурғаны.

Жуўырып жасылдай, шақмақтай
Излейди канал-сай аңгарын.
Жол бойы жайылған қаймақтай,
Табады интизар шағларын.

Тап сондай өмирди етип бағ,
Ағасаң илхамым көкиректен.
Перзентим қосығым, тез ғана
Мәкан тап ең таза жүректен.

ӨЗИМЕ

Неге үнсиз қалдың, дәртлі муңайып,
Таслайсаң өзінди ғамлы төсекке,
Енди келип-келип ғәрийплик жеңип,
Гүресте неликтен боласаң жекке?

Қәне еркиң, күшиң-жеңилмес сөзиң,
Боранлар, дауыллар жеңбеген күнлер,
Қәне от булағы қижранлы көзиң,
Жүректи езерлик қапалы түнлер.

Жыллар өткен болса оған өкинбе,
Кимде мәнги турар он сегиз жасы,
Сен өзиң кеширген сол өшпес күнлер
Тәғдийриң қалаған тирилик тасы.

Алыс жолда кимлер қалмайды қарып,
Бир дем дослар менен отыр бойды жаз.
Кеулинді уғысқан кеуиллер менен,
Ең жарық жолларда әйлегил пәрұаз.

Йошсыз жүреклерге күлки бағышла,
Шадлық дәретеди күлкинің қаслын.
Дәрт дус келсе егер тисіңе тислеп,
Жеңе алсаң жеңгил, болмағыл тәслим.

Сени тастай басқан сол бир күнлерден,
Қәлемге мүтәж ик ақтарып кет сен.
Әй, әлем сақла деп тастан, шешектен,
Тәбияттан буны өгиниш ет сен.

Тирилик-тәбияг куўатлап сени,
Ислерине бәлки тилейди өмпр.
Яки түнсиз аспан, ҳайўанат, атом,
Бир шыпа сорайды сен оны билгил!

Ал өзиң тым-тырыс жатпа дүньяда
Еле көрер шадлық ислер исиң көп,
Материк аралап гездин пияда,
Есинде қалғанын жазбақлық керек.

Демек жасаў керек ынжылма енди,
Дәрья киби аққан өмирге асық.
Ен алғыр қосықтың шалғайын услап,
Келешек күнлерге жетесен тасып,

ЖИПЕК САМАЛ

Сәүирдин жипек самалы,
Мен сени ушлап турмайман.
Жамалын көзге көринбес,
Сестиңе кулақ түрмеймен.

Сийнемди сыйпаған қолыңды,
Мен ушлап көрмедим.
Бийхазар жағымлы күлкиңниң,
Тәрийпин билмедим.

Биймиллет ләззеттиң алдында
Өзимди бахтияр сеземен.
Мен сени сүўретлеп сызсам деп,
Реңиңди излеймен геземен.

Сен өзиң ойыншы пәрўазы,
Яки қус ҳаўазы.
Я бир сен бүртиктин нәпеси,
Я майса ҳәўәси.

Куяштың суўдағы сәўлеси,
Кубылып мың түрге доланар,
Жулдызлар төменге телмирип,
Нурларға оранар.

Ышкыдан нурланған жүректин,
Жылўасы болған ба бул—нама.
Көксинге тырмасқан нәресте,
Ийисти меҳирден алған ба?

Яки бул бир ақша булттын,
Қыйылған етеги.
Я кексе бәхәрдің, мудам жас,
Сыйқырлы ертеги.

Жапырақты тинткилеп, жулқылап,
Сылдыратқан өзиң бе жипек жел.
Ғумшалар ләбинде сағыныш,
Сен өмир бағышла тез-тез кел.

Жаўлап ал, еркимди пүткиллей,
Әй: сақый кең кушақ!
Сызылмаған сүўретің толқытып,
Кеўилде ырғалтар бүгин бағ!

МУҲАББАТ— БУЛ...

Отлы сәўле тартып қуяш,
Жақты берип шығар аспанға,
Сол әптаптан мумдайын ерип,
Туўылады ышқы инсанда.

Муҳаббат ҳәм ески бир жалын
Жүрегинди өртер жамалы.
Бийхуш етип көксинди тилип,
Бурқып есер ышқы самалы.

Сен излейсең таппайсаң оны,
Жолларына курмайсаң дузақ,
Бәнт ете алмай ҳеш кимниң көрки
Не тилеўди билмейсен бирақ.

Излегенге табылмас гәўҳар,
Жар салыўды қәлемес сезим,
Шөл баўырында ырғалтып бағлар,
Пәк кеўилден айтылар сөзин.

Биле алмас адамзат оны,
Қай көшеде дус етер екен.
Қайсы гүлден излесин буны,
Яки қыста дус етермекен?

Муз үстинде қалсаң да бир күн,
Сен жыллылық бересең бунша?
Дүбелейде шаң жутып жатып,
Көкте ушсаң жулдызлар қанша!

Этирапынды ораған кеңлик.
Күдиретине боларсаң Һайран!
Жүректеги корқақлық емес,
Һайрат алып сала бер сайран!

Сен қәлейсең өмир көксинде.
Болмақлықты оған жарасық.
Бул жәҺәнде биреўди сайлап,
Жүрсең екен сырттан таласып.

Жумысшысаң буйырған исте,
Палўанлардай күшли сезесең,
Дийхан болсаң дала кеңлигин,
Һармай-талмай йошлы гезесең!

МуҺаббат аталмыш әжайып байлық
Саған гүл тутады—тутар тикенин,
Балалықтан қалған шоқ еркетайлық,
Билмейсең қайларда қалып кеткенин.

Таў емессең арқа сүйерлик,
Бирақ кимлергедур керек болмағын,
Еркин қустай етерсең пәрўаз,
Керек емес бийкар солғаның!

Еки қанат биригип кетсе,
Таў жумалап, теңиз шөгеди.
Алыслықлар қыйнамас сени
Қос кеўилден меҺир төгеди.

Қас Һәм көзден жақын соқпақлар
Шалқып теңиз толқынлар атып,
Жүзін кетиў ядына келмес,
Бой таслайсаң кетпейсең батып.

Даўыллардың үстинен өтип,
Гүлдирлиге саласаң кулақ.

Бултан шыққан куяшты күтип
Умытасаң хәммесин сол ўақ!

Бул бахытты сақлап ардақлап,
Көтересең қол ушына сен.
Жүз жыл хәмдам болсаң да сүйип
Инкар болып үзбейсең гүдер.

Бирақ тәғдийр сақый емес дә,
Мәңги бахыт ҳеш кимге питпес,
Қыянат я ҳижран жолында,
Қыйналмаған шадлыққа жетпес!

Жүрегине шөккиш тийгендей,
Таң хәм түнди күгесең тикке,
Отта тоңып жанасаң музда
Урынасаң жәхәнға сыймай
Мегзеп кәпестеги кекликке.

Өзи күйип, от түскен үйден,
Перзентлерин алып шыққандай,
Бахтын излеп желип жуўырып,
Таппағанша излейсең талай.

Сен қәлеген адамың бунша,
Жүрек-баўыры музбекен яки.
Жанған кеўлиң турар сөтилип,
Пидә болып кетерсең бәлки.

Мәртлик пенен көтерип дәртти,
Жүрекгенен табар парасат,
Ески гәпти өширип таслаў,
Муҳаббатқа буның өзи жат.

Егисликке жаўған буршақтай,
Жаўар гейде саған бәлемат.

Ышқың бәхәрдеги гиядай,
Хәйиж алып кетер кәрамат.

Муҳаббатың көтерген таўдан,
Сен қарайсаң мен-мен бүркиттей.
Өкпе-гийне қалар узақта,
Өткен түнде көрилген түстей.

Ышқы-дәртке хәмдам жүреғиң,
Отларға да урар туйғысын,
Муҳаббат хәм шадлық хәм дәрт хәм,
Өлгениңше дәўлет хәм хүсин.

Сүйиўшилиқ—бир мүшкил бахыт,
Тәбияттың сыйлығы хәсыл,
Қайталанбас хеш қашан бул дем,
Бир өмириме жетерлик пасыл!..

ЕСТЕЛИК

Шайырға койылды бүгин ескерткиш,
Инсанға бул хұрмет жеткендей болар,
Кексе тәбият хәм бүгин жасарып,
Қосыққа айланып кеткендей болар.

Қара, алысларға таў-далаларға,
Деп өлим әкеткен шайырға айтып.
Енди мен хәм ақлық балаларыма,
Көрсете аламан, зияратлап қайтып.

Әне, кеўлинде илхам, колыңда қағаз,
Хәзир таў аралап қосық жазғандай,
Сөзлерине хәзир бағышлап пәрўаз,
Өмирге умтылып, арна қазғандай.

Әссалам! Кимлерге басымды ийяп,
Кимлердин қолларын сүртейин көзге.
Шерек әсир өтип енди тиридей,
Бағып турсаң бүгин, интизар жүзге.

Сени қанша маған етседе жақын,
Ортамызда турған ҳижранлы тасын,
Алып таслап жолдан, берер күш пенен,
Тап нандай қәдири, қосықтай әзийз,
Тик тутар, ал бүгин бул әзийз басын.

Бир үлкен жүректей, мәрт хәм де бәлент,
Жыллар тоздырмапты, көрқинди де жас.

Кеткенице қанша болса да бизден,
Нәўқырансаң еле, кеўлиңде қуяш.

Сени алақанда көтерген, топырақ.
Бул колхоз бүгінде сен деп аталар,
Бунда мийнет хәм де жайнаған турмыс,
Хәр күни шадлықтан жаңа пәт алар.

Бул жерге перзентсен, сен қонақ емес,
Сүүреттен хәммеге боласаң жолдас.
Қанша алыслықтан көплеп китаптан,
Шығып күш бересең-дийханға талмас.

Сени бир көрмеген, я еситпеген,
Атыңды бул жерде хұрметлер жаннан.
Даңқты ойламастан тебиренген қәлем,
Әўлад хызметинде тұрар хәр қашан.

Бүгин бой тикледин қәддин көтерип,
Қатарды толтырдың өзиң әзийзим.
Мәңгиликке бүгин сени тирилтти,
Халқыңа хәм саған етемен тәжим!

СҮЗИЛГЕН КӨЗЛЕР

Толқынларды тинтеди ҳаял,
Түсип кетти теңизге жүзик.
Мын қыялдың басына барар
Үмит пенен көзлерин сүзип.

Муздай болды нәзик денеси,
Излер тынбай көзлеринде жас.
Күйеуінің тунғыш саўғасы,
Муҳаббаты екен сол бир тас.

Мине бүгин реҳимсиз дүнья,
Бахтын қолдан суўырып алды,
Қалай ғана жоғалтар бахтын
Муҳаббаты тереңде қалды.

Теңиз үсти қутырған толқын,
Тас, кумды жуўып ойнайды.
Ҳаял излер қәдирдан затын,
Жылт еткен зат көрсе қарайды.

Тереңлерге қарай әкетер,
Толқын деген кимди аяйды.
Жүзигине тынбай талпынып,
Суў астына сүңгип қарайды.

Аппақ саўсақ қалып жалаңаш.
Кеўли ойран қорқыныш салар,

Гүмбирлеген толқын астында,
Пәк денеси түршигип қалар.

Таўдай толқын араларынан,
Қыдырады ҳаял жүзигин.,.
Үй ишинде санап күнлерди,
Күйеу еслер жаслық қызығын!

АЙДЫН АҚШАМ

Ай толысқан ақшамларда,
Бағ ишинде болғанбысыз.
Услап турып алақанда,
Дүньяны көргенбисіз?

Тынып-тыншымас толған-ай,
Бултлар мысал пәрдей жеңилтек,
Ғауыз бойында бир қулыптай,
Желип жууырар дүсирлеп.

Теп тегис айна-этирап,
Ғауызға түскен нур әне.
Еңкейип қараған шақ,
Өзимди көремен және.

Этирапым мың-сан жұлдыз
Өзимди-де сонда көремен.
Қыялымда тек оларды,
Жерге шарлап келемен.

Жердің бети жайнар пәсте,
Кесте янлы түрленер бәри.
Умыт қалған көпшиклер дәсте,
Мисли айдын сынығы яңлы.

Жанады оттай лаулап,
Жипек жел шашқандай шоқ,
Хәр нурда шадлық қанша,
Хәр сая сырға толық.

Түн иши, нурлы акшам,
Уйқыда барлық дауыс.
Ининде уйықлар тыныш,
Бул ләззетти сезбейди кус.

Өзиме қарайман сонда,
Көксимде, қолымда нурлар,
Аспанға қадайман көзди,
Жер сыйпар, көкирегін туўлар.

Аз өмирдин ярымын жугып,
Өткен түнлер айыплымекен?
Енди сен көксинди көрип,
Күндизди айыпла бирден.

ЯД ҚАТАРЛАРЫ

Бәри умытылар,
 умытылар тойлар,
Көкте ақ бултардан ислеп аткөншек,
Сен хәйиулеген сезимлер,
Ойлар

Мақсет жолындағы еткен мийнетлер,
Садық адамыңнан алған сатқынлық,
Хәгте өткен жаслық,
 Өмир нийетлер,
Шығады ядтан,
Тек те бәнт қылып—
Кеткен мухаббатың умытылмас хасла.
Умытылмас өлим,
Түскен мүсийбет,
Жүрекке өшпес дақ кетеди таслап,
Тәғдир қысыўмети турғанда бийлеп,
Умытылмас,—сени бул қайғы-ғамнан,
Соққыға ушыраған сол бир халаттан,
Меҳрибан қол—сени қутқарып қалған.
Ышқы сәўбетиндей шықпайды ядтан.

Умытылмас дәртти еслеў де аўыр:
Ташкент көшесинен өткенде сол күн,
Текте сүлдер едим, жүрегим калбир—
Болды, кулап атқан жайларды көрип,
Қанларым қайнады көринистен хәр бир.
Зарланған даўыстан жым-жыртлық тум·тус.

Аяк астынан бир сырлы тепкиден,
Жерге актарылды жайнаған турмыс,
Сүйинши, әрманларға,
Муҳаббат, тәшүишлерге,
Даңқлар хәм нуқсанларға—
Қулласы инсанларға
Бүгинги таң пана бола алмас хәргиз.

Күшли гүрсилдини еситемен тек,
Мисли жер астынан шығып айдарха
Тартажақтай журтты.
Аналар сергек—
Кийиклердей тыпыршып, сақланар дәрхал.
Әкесине тығылған нәрестелердиң,
Үнсиз сораўларын еситер едим.

Бул сес-семирликтен болдым гүңелек,
Жүрек соғыўым—сурен,
Нәпесим—датлаў?
Нәзерим жалындай лаўлап хәм еңиреп
Ұайранлықтан жүзер,—тас-талқан әтирап.
Менің ески,

Хәдден тыс қәдирдан, қалам,
Өткен әўладларға қатнаһсыз мүлким,
Қалды хайранлықта перзентиң, балаң!

Хешқашан умытылмас сол ұайранлықтан,
Қайғыға батырған хайранлық халдан,
Сени қутқарғанға меҳрибанлық тән,
Музлайжақ жаныңды сол сақлап қалған.
Бәлеге ушыраған рух, хужданыңа,
Қайта өмир берип сол—нурландырған
Шәхәримниң көшесин геземен бүгин,
Таўлардан—саўлаған сарқырамадай,
Нурға толы ойлар жаздырмас жубын,

Дүньяға сүйиншиңе
Мийнет хәм даңқыңа
Тууылғанға қууанышыңа
Өлимге күйинишиңе
Ышқы хәм хужданға—

Ұатан, бахыт исмли болар пана, жай.
Ол таң—жер төсинен шыққан пәлекет
Ол көктен түскен жоқ түнде, бул—бахыт.
Басыңа қар емес жаўса мүсийбет,
Сүйенишиң болмаса мүшкил, ядта тут.

Қуяштай миллетсиз,
Шаққан, шақмақтай,
Ески шәхәримиз: қуламасын деп,
Жыллардан, селлерден нур алмасын деп,
Меҳирдей садық, пәк қурамасынан
Аты—Дослық—Қурылысшы салды жай.
Дәўир нәзериндей көкке умтылған,
Гөззал биналарды санап алжастым.
Қарасам шағылысып көзге нур толған,
Ташкентлилер тәғдирине жалғасты.
Уллы семьяның перзентлериндей,
Ишип бир-бирине садықлық антын,
Сап тартып тур, қыйынлыққа берилмей.
Ойлар, қосықтай нур шашар,
Қыялдай бәлент,
Мың сан терезеден шашыраған нурды
Жулдыздай қақшыйман хәўесим менен,
Еле усыншама якут хәм дүрди,
Я қызым, келиним, я ақлығыма
Жипке дизгеним жоқ қуўантайын деп.
Волга, Днепрдей,
Вахш, Әмийүдей,
Жаңа кешелерге, сениң пайың деп,
Қондырған жулдызлар арасынан мен,
Мисли ертектеги малыйкелердей,

Ярым ақшамларда кешип өтемен,
Билемен бул нурлар
Төгилген жулдыз,
Мәңги бахыт көзи,
Үйлер жасамас нурсыз.
Ташкентлилер енди куяш, жүректен,
Естеликке арнар мақтапыш сөзин.
Көксимди әжайып бир күш нур өткен,
Ташкент көшелерин гезсем,
Кеўилимди бийлейди куўаныш сезим.
Ол мийгин қуйылған дослардың меҳри,
Бизге ҳәм ертеңги ташкентли жанға
Жулдызларды шашқан күдиретли көрки,
Дослық архитекторын ядлайды бәрҳа.

УЗАҚЛАРДА БИР ҚУС САЙРАЙДЫ

Жерлерде қар, әтирап тап-таза,
Хәмме жер қатқан.
Терезелер жағымлы сазда,
Намалар тартқан.

Түн етегин жыйнап үлгермей,
Сайрай баслар қус.
Нәўшегенем, қысқа күш бермей,
Көрдиги бе я түс?

Тунғыш илхам шоқ жалынларын
Сезип шад қылдын,
Гөзеп тақат хәм сабырларын,
Ышқы ылақтырдын.

Қар кәхәрине топалаң
Еттиң таңғы шақ.
Көп ғой қыстан зериккен жан,
Бәхәрди аңсап.

Бәхәр суўы кепкен денеде
Жуўырды қосық.
Жүзлери де гүл-гүл донеди,
Айтылса қосық.

Отлы сезим болып шийрин дәрт,
Берди барлығын.

Наўрыз сазы бахытқа куўат,
Бәри бар бүгинги.

Сайрағыш қус тағы еследиң,
Таңғы мәхәлде.
Иләхийда саған тийисли еди
Сайраў әзелден...

КУЯШ ҮЗИП БЕР

—Мен куяштан саған үзип берейин парша,
Жүрегимнен үзген сыяқлы.
Мен куяштан саған үзип берейин парша,
От сөнбесин, жансын турақлы.

Мен куяштан саған үзип берейин парша,
Ҳәммеңизге жалын дарысын.
Көзлеримде бәнт етиўши ушқынлар шашырап,
Гүл-гүл дөнип жүзлерин жансын.

Даўысыңды шығармай күл тислерин дурдей,
Аппак болып көз камастырсын,
Ел қыдырсаң жарасықлы липасың гүлдей—
Көргенлердин кеўилин тастырсын.

Жанар таўдай сезим, сабырды тутып бир тәнде,
Алып жүрген мүшкил ҳалға кел!
Сүйиниш, мухаббат ҳәм де дәрт-ҳижран сенде,
Таў сыяқлы болды ма әўел?!

Мен куяштан саған үзип берейин парша,
Сүйиниш, жаныў сезим талмасын.
Сен татпаған шадлық, ләззет дуньяда қанша!
Сени билмей, дәртте қалмасын!..

—Яқ!!!
Бир парша куяшыңа толмайды кеўил,
Сақый болсан путинлей әпер!

Бурын наным жарты еди, кемислик мүшкил,,
Тыртык қалар дәрт болса егер.

Маған қуяш қанат пәрұаз ушын зэрүр,
Төлы гүрес, бахытка жәхан!
Қол менен континентлерге жеткізсін қәр нур,
Гөззал, жарқын жырға толсын жан!

Қосығымда инсан бахты, океан күши,
Таўлар мийтинлиги мол болсын.
Болса мениң жырларыма ашық оқыўшы,
Қуяш нурларына шомылсын.

ТУҰЫСКАНЛАР

Қайда туұылғанымды билмегенимде,
Ең бахытсыз,
Надан болар едим мен.
Инсан қадирин көзге илмегенимае,
Биймезгил,
Гүл киби солар едим мен.
Қайдан билер едим:
Қашып рәхәтген
Нешше тағдирлерге хәмдам болмақты.
Ысыұы жоқ күнди күйдирип әбден,
Нәйлаж нәренжан,
Музлап хәм жанып,
Өмир кеширмейди инсан бул ўақта!
Бир заман тас шағып от шығарғандай,
Өз ғәзебицнен де шағылар шақмак,
Мақсет, нийетиннен келер таўдай күш,
Өмир жолында нур жанады шатнап.
Оны жетеклейди исеним,
гүрес, хуўш!

Ўақыт!
Бийдәрт сазшы туткан дуўтардай,
үлеспес.
Шингирлеп салынған нама,
Топырак,
Тынымсыз дүньяны көтерген нардай,
Бир қәлипге жылжыр мулайым ғана
Жылжыр...
Шапкылайды өмир—зор кәрўан!

Шадлык,
Мун,
Саўаш деп, қағады қоныраў.
Гүллер, бул саўаштан жүзлери алўан—
Дөнип, қанлы жоллардан,
Гүл емес,
Найза емес,
Ҳәм жалғыз емес,
Халық тилегинен дүрлер бир жалаў.

Қайдан билер едим,
Көкирегиң жәҳан
Бес континент, аспан хәтте саған тар,
Ойлар еркин қустай кәпесте турған
Тыпыршылаўында қанша ығбал бар?

Жол!
Нурдай шашларымнын таласынан мол,
Жолдасым,
Қарсыласым,
Дәрт косығым—жол.
Хәр ким талап етер бастан баслаўды,
Ал өзим—бир нуры уллы куяштын
Ығбал бағыш нурына көмилген қыйкым,
Қәлесем топыраққа нур болып жаўдым.

Қуўанышка—куўана,
Қәўип—кәтерге
Гүрес,
Сүрен менен кирдим еркектей.
Жанған суўға,
Бөбек,
ушқан кептерге
Көкирегимди туттым топырақ тақыллетге!
Дәрьяда
жанаман шыдамлы таўдай,

Нурлар ушқынына перзент сыяқлы
Куўанып ойнайман там-там сестиче,
Көзимнен куўаныш жаслары тамған.
Түрли халықлардың ески тағдирч
Қайта жаңарғандай атажақ таңнан...

Көп балалы үйде туўылдым, өстим,
Көп тилли бир халықты ини, аға деп,
Хүрметке бөлендим, жат демес ҳешким,
Туўысқанлық сезим—бахтыма саға деп.
Денемди ысытқан жаслық муҳаббат,
Кәлемимдей дәркар сол туўысқанлар.
Аш—жаланашлыққа,
Соқыр, жатлыққа,
Барлық кемисликке,
 хәр наданлыққа
Қарсы
 қалқан таўдай қол тутысқанлар.

БӘХӘР

Аспан ашык, көк-көмбек реп,
Көринбес булт дүркини.
Көз алдымда пүткил элем,
Жайнап-жаснар хәр күни.

Тағы жасыл дөнер дала,
Раўшанласар бағлықлар.
Сахрада қып-қызыл лала—
Айланар гүлзарлықка.

Тынышықта гүллеп турған,
Бийнапшалар сыбырлар:
—Бәхәр келди—деп қулпырған,
Булбиллер оны жырлар.

Қуғаньш нурынан сәхәр,
Қызғылт тартып, жайнасар.
Гүллер инамлап нәубәхәр,
Гүлде бүлбил сайрасар.

Қуяш таўға нәзер таслап,
Мөлт-мөлт етти сархаўыз.
Көздің нурын тартып сахра,
Сап мийнет алды хәўиж.

Жер бәхәрден илхамланар,
Атызға—әйне мәхәл.

Иске шықты дийқанлар,
Жүзлерин сүйер самал.

Қызлар шықты далаларға,
Қуянысты жер бетер.
Мисли нәзик лалалардай,
Жүреклерди тербетер.

Қандай рәхәт алтын күнди —
Қарсы алыў, кеўлиң жайнар.
Қызлар отырған рулинде,
Тракторлар жер айдар.

Дем алар таңғы салқыннан,
Мың-мынлаған гия—гүл.
Гүллейди барлық тири жан,
Қүдирет шығар сира—бул.

Гүл үстине дөнер гүллер,
Тәбият рәхәт, нағыз.
Буны көрип кеўилленер,
Ақсақаллы атамыз.

Мың кубылар көкшил аспан,
Доланар дала, алап.
Қандай жақсы, жаўдырасқан —
Гүллерди терсең танлап.

Адам бәхәрде жасарар,
Бәхәрден алар нәхәр.
Келешек ол күлип қарар,
Түүесилмес нәўбәхәр!

ИЗЛЕЙМЕН...

Ойларым шарлаўдан
Шаршағанында
Жумыс ўақты питип, дем алғанымда,
Өзим ушын ўақыт тапқанымда да
Мени түсингендей пикирлес ҳешким
Жанымда жоқ болса,
Оны излеймен.

Бәхәрге умтылса бахытқа еткен дус
Сөйлеўге талпынсам үйреткен жырға
Йошлы айтысларға илхам берген күш
Уллы,
Мәңгилиги түскенде ойға,
Қыяллар тербесе,
Оны излеймен.

Жүрип киятырсаң жолларда дәрбент
Қатарда орының, бахытың тасқын,
Меннен шырайлысаң
Пәрўазың бәлент,
Дийдарың көз алдыма келсе әжайып,
Кеўлим йошқа толып
Сени излеймен.

Күнлер қанша шадлы,
Ҳәм қанша ғамлы
Қанша тәшўишлер,
Избе-из келер.

Дуньяға сыймаған не бир сезимлер
Мени жетелесе базында егер.
Тәғдир бөгет болса
Оны излеймен.

Излеймен!
Билемен таппайман оны,
Мәгәр, өзим оны қашан жоғалттым?
Перзент,
Ақлықлары туұылған күни,
Мен оны хәр рет соларда таптым.

СЕНСИЗ

Мине, бар өмиримди өткердим сенсиз,
Қайтпас шадлықтардын қайтыўын күтип.
Қәбирин үстінде бүккенимде диз,
Балаларым көтерди қолымнан тугып.

Соннан бери бул бас, неге төзбеди,
Төздим бахыт, бәхәр, қысқа, қайғыға.
Өлсе биреў, нала шекти жүрегим,
Той болса, шад болып қуўандым жүдә.

Лекин қалғанымда аўлақта өзим,
Туйғылар зарына саламан қулақ.
Жүрегимди тилкимлейди сол сезим
Жуўапсыз болса да сорайман бирақ:
Тири екенсең неге таслап кетпедиң?

Небир арыў кызлар жолыңа ашық,
Меннен гөззалырағын неге яр етпедин.
Енди жамалыңа интизар хәр ким
Сени бийхуш етип бир гөззал жанан,
Неге сонда, мени таслап кетпедиң?

Тири айырылысыў қатты қыйын—мыш,
Ар-намыстың оты шыдатпас дейди!
Жоқ көнер едим бәрине. Бул мыш—мыш,
Кетсең де биреўге алмаслап мени!

Тири жүргениңди билсем болғаны,
Тилегиңди тилеп отырар едим.

Қайсы шәхәрлерде, ким менен турғанын
Паркы болсадағы, мен шыдар едим.

Билемен, кызғаныштан жанады жүрек,
Абзалырақ көргенинди ғарғар ем шыны.
Жасырмай айтайын, жүрер едим тилеп,
Тири жүргенинде сениң бахтынды!

Өмирде мен ушын қалар ең тири,
Дем алып, жер басып. Не деген бахыт.
Илхам берип қосықларын хәр бири,
Кеўлимди шадлыққа толтырар хәр ўақыт.

Налымастан, тәғдириңе мен шерик,
Қалар едим жолларында хәм пидә,
Неге тири болып таслап кетпедиң,
Тириликте етип өзіннен жүда.

ӨТКЕН ӨМИРИМЕ

Көз алдымнан бирим-бирим кеширсем,
Өткен өмириме налымайман ҳеш.
Мыйық тартпай шақалақлап мен күлдим,
Сүйиү керек болса—ышқына сүйдим.

Кийгеним жипек пе, парша ма, шыт па,
Оның мәнисине кеүйл бөлмедим.
Жүрекке орнаған шайырлық тахқа,
Мудамы хызметте тыным бермедим.

Мен өткен өмириме налымайман ҳеш,
Болмасын ҳеш ким де маған тәғдирлес:
Сүйдим,
Еркеледим,
Айырылдым,
Күйдим,
Жасаў не бул?
Мағанасын билдим.

* * *

Мен теңиздің ләбинде турдым,
Теңиз болып толқынлар жүрек,
Мен теңиздің ләбинде турдым,
Умыттым деп талұаслар тилек.

Қуяш шашып қызыл шешегін,
Жағып жатар толқынлар дәстин...
Лекин жыйнағанын шапақ етегін
Нәзерімде көрмеді хеш ким...

Хәзир ғана жипектей жайнап,
Әлұан толқын есилген еди...
Хижран аз ба, гүлгүн көйлегім
Тап усындай шешилген еди...

Алаұ толқын түннин ишинде,
Қалып әсте толқынлар теңиз...
Мүсийбетнің аұыр дәстинде
Гүлгүн көйлек асылмас хәргиз...

* * *

Ноябрь,
Ана—жер үстінде байрам,
Диллерден таскынлар аспанға қуяш,
Байрамларды сезер бауырындағы хәм,
Олардың өмирине қосылмайды жас.

Он сегіздеги қыз ләбиндей жайнаған
Гүл қойдым.
Мен жандым,
Гүллерим солды,
Бәхәрим!
Қарар көз нени аңғардың?
Қырық жыл жанған жетим жүрек от сөнди?..

АЛДЫҢДА АҚҚАН СУҰ

Алдында аққан суудың кәдири жок десер
Аңқау басым буған исенип жүрдим.
Мине, қанша суўлар ақты дәртлесер
Биреўлер суўға зар, бирди көп көрдим.

Қанша өмир келип, өмир өткенин
Даладағы сағым сизди ме сирә?
Балалардың бизге дады жеткенин
Бүгинги суўлардың көркинде тур, ә?

Миннетсиз ағар суў қасында, алды
Қол жетпес узақта жулдызда емес.
Егер тынса бар ғой әгирап паймана
Тиришилик деген не. мәзи бир елес...

Бир күн бәхри толып, жетсе пайманы,
Қолдағы кумғаның есапла бузық.
Тән алар ма ҳеш ким сирә пинхамы
Өмирди берген сол—баўырынан үзип...

ЖҮЗИГИМ СЫРҒАНАП ТҮСТИ

Я, раббим!
Жүзигим сырғанап түсти,
Жуқарды ма бармақларым каналы?
Кәлбимнің төрінде гүман көристи,
Толқынсыз қалды ма тәнде жаралы?

Зебиў-зийнетлерге өш болмадым хеш
Зийнет билдим тек те заман, сазымды.
Сазымды күндиз-түн қоймадым тыныш,
Желкесине арттым шаллық, назымды...

Жүзигим қәлемнен жақынлаў еди,
Кеўлим, бармағымның сырына қанық.
Илаж не, өмир де алықлаў еди,
Оның да ақыры сөнери анық...

Енди бармағымды тәрк әйледи,
Бир ўақ саўға еткен қоллар сыяқлы.
Үмитим еди ол өмир әрманы,
Мени жетелеген ойлар сыяқлы.

Ортан бармағыма аламан тағып,
Тәбияттан бәлент менде ықтыяр!
Енди бул бармақлар күштен де қалып
Нәзиклесер неден, билмегим дәркар...

ТЫҢЛА, БҮЛБИЛ

Бүлбил сайрар, хош ҳаўазлар, ел шадлы,
Ҳәмме жаққа нур толғанға усайды.
Шийрин сазға толқып кеткенде кеўил,
Ҳәмме оған яр болғанға усайды.

Тоқта бүлбил, мен сайрайын, жан бүлбил,
Тыңла кеўлимдеги нәзик тарымды,
Бәхәр десем қызғанбасын шәмен гүл,
Жүрегиме кирип келген ярымды.

Мен яр сүйдим, ышқы орады ойымды.
Ерке кеўил толқыўына кулақ сал.
Сен сайрайсаң, лийкин мениң жырымның,
Көрки болған мәнисин аңлап сабақ ал.

САҒЫНҒАНДА

Нәсип болмай бизлерге көрмек,
Әй, шайырым, кеуилим ойран.
Канша болды кеуилди бирлеп,
Сөйлеспедик, етпедик сайран.

Ойгенемнен шығарып болмас,
Жүрегимде жазылған китап.
Сенсиз хәргиз кеуилим толмас,
Ышқың өртеп, дейди, — „таба-тап“.

Екеуимизге мәлим күдирет,
Жыллар өтсе хәм саған тартады.
Умытыұды билмес бир ирет,
Күннен-күнге отың артады.

Жаратылыс хәм дос, хәм зайып—
Барлығын да қалдырған дағда,
Қайғы, хәсирет, дағ, барлығы өлип,
Көриссек-аў, тирилсең тағы да.

Жүрегимнің патшасы сен деп,
Және алдында өзим диз бүксем,
Саўлатында бахыттан тебренип,
Ышқы хәм сағыныш жәсларын төксем.

КӨРГЕНБЕДИҢ КӨЗЛЕРИМДЕ ЖАС

Сағынғанда излеп бир нышан,
Кәбириң бетке алар едим жол.
Әкелерең маған хәр қашан,
Енди саған мен әкелемен гүл.

Келдим. Узақ қалдым ақырын,
Турдым сениң басыңда жалғыз
Аспан тынық еди хәм лийкин,
Бир парша булт жетип келди тез.

Көлеңкедей төбемде турып,
Мисли жүрегимдей қалықты көп.
Көзимдеги жасымды көрип,
Ол хәм төкти жасын нөсерлеп.

Биз жыладық төбеңде сол күн,
Келдиң бе деп көтермедин бас.
Айтшы, сен бир бахтияр шақта,
Көргенбедин көзлеримде жас.

СЕН КАЙДАСАҢ ЖҮРЕГИМ

Жүрек болғанда алыста,
Кеўлиң екен әзиз.
Досларым көп болса да,
Бирақ мен жалғыз.

Бирден кеўлим кексе тартып,
Қаным қашты жүзимнен.
Сырласым сени излеп,
Қыялларым кетер изиңнен.

Қайларда кеттиң жүрегим,
Питти ғой мендеги тақат.
Кенеслериң еди тилегим
Ұәсиретлерим кеўлимде қат-қат.

Көп еди айтажақ сөзим,
Нәсиятларына зарман.
Жылайсаң деп досларым,
Табалар. Не қыларман.

Жағып кеткен жалын отың,
Жара болды жазылмас маған.
Талпынсам да шоқ болып тәним,
Не ислермен, жетпеймен саған.

Жүрекгенем ышқыға мәскан,
Сенлик сезим, серттен түспейди,
Не қыларман кетпейсең естен,
Рухым сени күсейди.

ДАРАК

Бир дарак турар еди жолдың шетинде,
Шамал урар еди оны мұддасыл.
Әуел көк еди, соң қазан түскенде,
Көркін жоғалтты ол... пушайман жеп ел.

Қуўрады, ийилди, гүресте тәнха,
Тамырында қал-дәрман қалмады зәрре.
Шамал, шамал сабап қоймады бәрхә,
Ийилип жығылды, ақыры бирде.

Енди ел бослықта гезер дәрбедәр,
Тәнха қурбанының көксеуин излеп...
Билемен дарақтай қуласам егер,
Мениң өмир бағым қалмас гүйилдеп.

МАЗМУНЫ

	√ Келешек <i>И. Юсуповтың аудармалары</i>	5
	√ Дауыл кушағында	7
	√ Тәбиятка наразылық	9
	Айкулак	10
	Келиншек	13
	Азатлық сүйиші елдерге сәлем	15
	Нур	18
	Мушайра	20
	Кеўлиме жакын кисилер	27
	Мен коммунистпен	29
	Ана	31
	Кызғаныш	33
	Улым,- сирә урыс болмайды	35
	Март танында	37
	Пәренжесин тасламаған ҳаялға	39
	Кандидат пенен ушырасыў	42
	Чаржоў—Қоңырат	45
	Бизин аналарымыз	48
	Кызалағыма	50
	Бәхәр келип сени жоклады	52
	Ерик гүллегенде	55
	Жулдыз	57
	Қыяллар	58
	Не бәлеге мұптала еттин	61
	Пәренжесин таслады кыз	62
	Достыма	64
	Саадаттың америкалы ханымға жууабы	68
	Фонтан қасында	72
	Шопан	73
30	Сәлем Мысыр	75
	Той ақшамындағы ойлар <i>Ауд. К. Рахманов</i>	77
	Айтпа ҳижран намасын <i>Ауд. К. Рахманов</i>	79
	Бүгин тағы бәхәрге зарман <i>Ауд. Ж. Избасқанов</i>	81
	„Қақыраған қыс“ <i>Ауд. Ж. Избасқанов</i>	82
	Әх дәрәтпем дәрткенем <i>Ө. Сәрсенбаевтың аудармалары</i>	83
	Биссылық	86
	Кешир, қалдым гәплетте	89
	Алтын гүз	90
	Орамал	92
	Уллы туўылыу <i>К. Каримостың аудармалары</i>	94
	Арзыў	95

Мен жерде туўылғанман	96
Окыушыма	98
Мен сыза алмаған сүүрет	99
Океанда	101
Қазақстан өлеңлери	103
Көкшетаў	101
Булт ойыны	106
Үкили жығылар	108
Қәлемимди урламаң бир күн <i>С. Пиржановтың аудармалары</i>	110
Балхаш ақшамы	112
Қармақ	114
Тамшы	115
Сукланыў	117
Гийне етиў	118
Бағман <i>Ш. Халмуратованың аудармалары</i>	119
Түн	121
Мени халайық	122
Бәлким	123
Мениң таңым	124
Сағынып	126
„Төрге өтиң дейсиз“	127
Йош булағы	128
Өзиме	129
Жипек самал	131
Мухаббат бул	133
Естелик	137
Сүзилген көзлер	139
Айдын ақшам	141
Яд қатарлары <i>М. Қарабаевтың аудармалары</i>	143
Узақларда бир қус сайрайды	147
Қуяш үзип бер	149
Тууысқанлар	151
Бәхәр	154
Сенсиз <i>З. Ишманованың аудармалары</i>	156
Өткен өмириме	158
Излеймен	160
„Мен тениздің ләбинде турдым“ <i>Аўд. Ф. Сейтназаров</i>	161
„Ноябрь“ <i>Аўд. Ф. Сейтназаров</i>	162
Алдынла аққан суў <i>Аўд. Ф. Сейтназаров</i>	163
Жузигим сырғанап түсти <i>Аўд. Ф. Сейтназаров</i>	164
Тыңла бұлбил <i>Аўд. Г. Шамуратова</i>	165
Сағынғанда <i>Аўд. Г. Шамуратова</i>	166
Көргенбедин көзлеримде жас <i>Аўд. Г. Шамуратова</i>	167
Сен қайдасаң жүрегим <i>Аўд. Г. Шамуратова</i>	168
Дарак <i>Аўд. Г. Шамуратова</i>	169

На каракалпакском языке

Зульфия

ЧЕМ ДАЛЬШЕ УХОДЯТ ГОДА

Издательство „Каракалпакстан“

Искус — 1985 г.

ИБ 2762

Редакторы *К. Каримов*
Художник *К. Рейпназаров*
Худ. редакторы *И. Қдыров*
Тех. редакторы *М. Алламбергенова*
Корректоры *Т. Турдымуратова*

Терийге берилген ўақыты 10-III85. Басыўға рухсат етилген ўақыты 5.VI85 Қағаз форматы 70x103 $\frac{1}{32}$ кегель 10. қағаз №2. Көлеми 5,375 баспа табақ. 7,52 шәртли баспа табақ 4,85 есап баспа табақ. Заказы 674. Тиражы 3000. Бақасы 75 т. „Қарақалпакстан“ баспасы, 742000 Нөкис қаласы. К. Маркс көшеси, 9

КҚАССР Баспа, полиграфия хәм китап саўдасы ислери бо-йынша мәмлекетлик комитетиниң „Правда“ нын 50 жыллығы атын-дағы Нөкис полиграфкомбинаты 742000 Нөкис қаласы К. Маркс көшеси, 9